...ОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

...урят-Монголой ...УНЭН

№ 243 (1843)
ОКТЯБРИИН 13
ЧЕТВЕРГ
1955 он

...Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно ...оведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

Сэн 20 мунгэн.

МУНӨӨДЭРЭЙ НОМЕРТО:

...рти доторой демократиие наринаар сахиха

...фрон дотор бэелүүлэгдэжэ ...ахын болон культурна ...тын, мүн идеологическа ...ин талаар табигдаһан шу...гонууд нэн түрүүн лэ бү...н, нютагай партийна орга...дай хүтэлбэриие нарижуу...аруулхые, коммунистнуу...н хэшээлые улам саашань ...э эринэ. Энэ эрилтые гүй...ын түлөө түбхын түрүүн... доторой демократиие хэл...гөөр сахиха хэрэгтэй бай...

...эдэ, парти доторой демо...бол агууехэ Ленинэй зо...уулһан партийна байгуу...ээн шухала принципүүдэй ...най партиин ажал-ябуул...э һуури, тэрэнэй доторойнь ...лай хэлбэришэгүй ёһо гу... болоно. Коммунистнуудай ...сэлые саг үргэлжэ дээ..., партиин гэшүүн бүхэниие ...организациингаа ажал хэ...бхитэйгээр хабаадуулха, ...хэрэгэй түлөө комму...нэй харюусалгые дээшэ...эшэ партийна хүдэлмэриин ...болоно бшуу.

...шленность болон хүдөө ...саашадань хурдан түргэ...жэн дэбжээхэ тухай һүү...үүдтэ КПСС-эй ЦК-гэй ...тоолнуудые амжалтатай...үүлхэ хэрэг партийна хү...е хаа хаанагүй нилээд һай..., коммунистнуудай үүс...долгые улам бүри дээшэ... байха юм. Тиигэбэшье, мү... республикадамнай боложо ...тоосоото-һунгалтын партий...ануудһаа харахада олон ...изацинуудай ажал-ябуул...эн дутагдалнууд бии бай...үрүүн эдэ суглаануудыешье ...муутайгаар, бүхы комму...йнгаа дутуу суглараад ...шье үнгэргэдэг баримта...ям ушарта үзэгдэнэ. Жэ... Улан-Удын пристаниин ...эхин организациин тоосоо...тын суглаанда 43 комму...ай оройдоо 12-ынь байгаа. ...парти доторой демокра...эһэн ушар гэжэ тоолоод, ...ин шэнээр суглаа үнгэргэхэ ...тиин райкомой бюро тогтоо...а. Тэрэ мүртэнь парторгани... секретарь нүхэр Осинцев ...о зарлаһан суглаагаа бүхы ...стнуудайнгаа хахадһаа ...н хабаадалгатайгаар, ёһо ...үлөө үнгэргэһэн байха юм. ...имта юу харуулнаб гэхэдэ, ...ниитын урда партийна хү...элшэдэй тоосоотоо үгэхэ гэ...ти доторой демократиин ёһо ... бүдүүлитээр эбдэһэн яба...оно.

..., партийна эхин организаци... коммунистнуудай үүсхэл ...хизаарлан багадхаха гэхэ ...эрэниие тоохогүй, олониитын ...этигэхэгүй, «бидэ лэ дууһан ...бди, мэдэхэбди» гээд, хамаг ...өөһэдөө хэхые забдадаг тон ...бадал зарим партийна коми... болон парторганизациин ...рьнуудай зүгһөө үзэгдэдэг ...Жэшээлхэдэ, парти доторой ...тиин эрилтэнүүдые барим...үй ябадал Сэлэнгын МТС-эй ...а эхин организациин секре...үхэр Агильдинай талаһаа ...з. Тус парторганизацида үн...табан һарын туршада парт...й заседани оройдоо нэгэ дахин зарлагдаһан байха юм. Партийна бюрогой гэшүүдые, бүхы коммунистнуудые партийна хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадуулха, тэдэнэртэ тодорхой даалгабари үгэжэ хүтэлбэрилхын хойноһоо нүхэр Агильдин оролдолго багаар гаргана. Партийна суглаае бэлэдхэхэдээ партбюрогой гэшүүдые, эдэбхитэдые тон багаар хабаадуулдаг байна.

Парти доторой демократи болбол партийна ниитын эдэбхиие дээшэлүүлхэ, ажахын болон культурна байгуулалтын асуудалнуудые партийна организацинуудай өөһэдынгөө үүсхэлээр, өөһэдынгөө үзэмжөөр шиидхэхыень эридэг байна. Тиин олон парторганизацинууд өөһэдынгөө үүсхэл гаргаха гэжэ оролдодоггүй, харин партийна комитедэй зүгһөө тусхай заабари хүлеэгээд һуудаг байха юм. Жэшээлхэдэ, Зэдын аймагай Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ колхоздо үнгэрһэн 8 һарын туршада партийна суглаан оройдоо дүрбэ дахин болоо. Тэндэ хэлсэгдэһэн асуудалнууд бултадаа партиин айкомой зүгһөө дурадхагдаһан байна. Тэрээн дээрэһээ боложо, тус колхозой ажабайдалтай нягта холбоотой олон шухала асуудалнууд нэгэшье хэлсэгдэнгүй миин үлэшэһэн байна.

Эдэ бүхы дутагдалнууд юун дээрэһээ гаранаб гэхэдэ, партийно-эмхидхэлэй хүдэлмэридэ партийна комитедүүдэй, тэдэнэй инструкторска группануудай һаналаа багаар табиһанһаа, партийна эхин организациин секретарьнуудые һургаха ба тэдэндэ шанга эрилтэ табиха хэрэгэй хангалтагүй байһанһаа болоно. Ушар иимэһээ парти доторой демократиие наринаар сахиха, коммунистнуудай эдэбхи хэшээлые саашань дээшэлүүлхэ гээшэ партийна комитедүүдэй шухала зорилго мүн болоно.

Мүнөө боложо байгаа тоосоото-һунгалтын партийна суглаануудые бүхы коммунистнуудай хабаадалгатайгаар һайнаар үнгэргэхэ, тэндэ үгэ хэлэхэ арга шадаалһаа олон коммунистнуудта олгохо гэжэ партиин райкомууд болон айкомууд оролдохо ёһотой. Тиигээд, саашадаа партийна комитедүүдэй пленумүүд, партийна эдэбхитэдэй суглаа саг сагтань һайн бэлэдхэлтэйгээр зарлажа, тэрээндээ партийна ниитые олоор хабаадуулха, тэдээнтэй зүбшэн хэлсэхэ ёһотой.

Партийна хүдэлмэри гээшэ ажахын зорилгонуудтай нягта холбоотой байха, ажахын хүдэлмэриие политическээр хангаха зэргэтэй. Тиимэһээ парти доторой демократиие хэлбэришэгүйгөөр сахижа, партийна организацинууд хадаа ажахын түсэбые бэелүүлхэ хэрэгтэ коммунист бүхэнэй үүргые дээшэлүүлхэ уялгатай. Партиин XX съездые амжалтатайгаар угтахын түлөө промышленность болон хүдөө ажахыда мүнөө үедэ дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе ударидаха хэрэгтэ партийна хүдэлмэри зорюулагдаха ёһотой. Партийна органуудай зорилго юуб гэхэдэ, парти доторой демократиие наринаар сахилгын үндэһэн дээрэ партийна ниитын үүсхэл оролдолгые улам дээшэнь үргэжэ, коммунистическэ байгуулалтын зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ парторганизацинуудай эршэ шадалые, үүсхэл эдэбхиие зорюулха ябадал болоно.

Советско-канадска коммюнике

Канадын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Лестер Б. Пирсон Советскэ Правительствын айлшан боложо октябриин 5-һаа 12 болотор СССР-тэ байба.

Москвада байха зуураа, Л. Б. Пирсон Советскэ гүрэнэй хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадтай уулзаһан, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотовтой, Гадаадын Худалдаа наймаанай Министр И. Г. Кабановтай, СССР-эй Культурын Министрын уялгые дүүргэгшэ С. В. Кафтановтай хэлсээ хэһэн байна.

Эдэ уулзалгануудай үедэ болоһон хөөрэлдөөнүүдтэ канадска талаһаа—Л. Б. Пирсонтэй ерэлсэһэн Худалдаа наймаанай Министрын орлогшо М. У. Шарп, Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо Дж. Холмс, мүн тэрэшэлэн СССР-тэ байгаа Канадын Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Дж. Б. К. Уоткинс гэгшэд хабаадалсаба.

Советскэ талаһаа—хэлсээнүүдтэ СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо В. А. Зорин, СССР-һээ Канадада байгаа Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Д. С. Чувахин, СССР-эй МИД-эй Европейскэ 2-дохи Таһагые Даагша В. Я. Ерофеев гэгшэд хабаадалсаа.

Эдэ уулзалганууд болон хөөрэлдөөнүүд үнэн сэдьхэлэй оршон байдалда үнгэрһэн, хоёр оронуудта хамаатай тусхай асуудалнуудые оруулалсан, нилээд олон асуудалнууд, мүн тэрэшэлэн уласхоорондын ехэ удхашанартай бусадшье асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдэһэн байна. Һанал бодолоо хэлсэһэн ушар хоёр талынгаа хараа бодолые бүри һайнаар ойлгохо ябадалда хүргэжэ, хоёр оронуудай хоорондохи харилсаае улам һайжаруулгада туһалха байна.

Эб найрамдал ба гүрэнүүдэй хоорондохи хани харилсаае бэхижүүлхэ гэһэн һайн хүсэл зорилгын, үнэн сэхэ эрмэлзэлгын бии байгаа һаа, гүрэнүүдэй гү, али хэдэ хэдэн гүрэнүүдэй хоорондо эбэй ёһоор шиидхэхын аргагүй асуудалнууд байхагүй гэжэ тодорхойлогдоо. Зэбсэг хуряалгын талаар Нэгэдэмэл Нацануудай Организациин Комиссиин Подкомитедэй гэшүүд болохо СССР ба Канадын хараа бодолнуудай дүтэлһэндэ, мүн зэбсэг хуряалгын асуудалые түргэнөөр шиидхэлгэдэ туһалха хэрэгтэй гэһэн, адли хараа бодолой тодорхойлогдоһондо ханамжатай байһанаа В. М. Молотов ба Л. Б. Пирсон тэмдэглэбэ. Энээниие туйлахын тула оронуудай хоорондо бэе бэедээ этигэдэг ба аюулгүй байдалдаа найдадаг болохо тон шухала гэжэ хэлсэгдэбэ. Уласхоорондын харилсаануудай түгшүүрилые саашадань һуларуулгада зорюулагдаһан хэмжээябуулганууд энээндэ туһалха ёһотой. Олохон асуудалнуудай үшөөл шиидхэгдээдүйшье һаань, байгша оной июльдэ Женевэдэ болоһон дүрбэн гүрэнэй правительствонуудые Толгойлогшонорой Зүблөөнэй шиидхэбэринүүд уласхоорондын түгшүүрилые һуларуулгада туһалаа гэжэ хангалтатайгаар тэмдэглэгдэбэ.

В. М. Молотов Женевскэ зүблөөнэй түрүүлэгшэнэрэй нэгэниинь байһан юм, мүн Индо-Хитадта ажаглан хинажа байха Уласхоорондын Комиссида Канада хабаадалсана. Энээнтэй дашарамдуулан, Индо-Хитадай асуудалые зүбшэн хэлсэхэ арга боломжо бии болоһон байна. Бэрхэшээлнүүдэй бии байгаашье һаань, эблэрэлгые дэмжэхэ ба дайн байлдаа гаргахагүйн хажуугаар Женевскэ хэлсээнүүдые бэелүүлгэ туйлаха ёһотой гэжэ тодорхойлогдоо.

Л. Б. Пирсоной ерэлгэ тэрэшэлэн алишье талынгаа аша туһые харалсаха ёһоор СССР ба Канадын хоорондо худалдаа наймаанай хэлсээ баталха арга боломжые шэнжэлжэ үзэхын тула хэрэглэгдэһэн байна. Уласхоорондын худалдаа наймаанда ушардаг элдэб бэрхэшээлнүүдые усадхаха хэмжээ-ябуулгануудай шухалые хоёр министрнүүд мэдэрбэ. Москвада эхилһэн хэлсээнүүдые һаядаа Оттавада үргэлжэлүүлхэ гэжэ хэлсэхэ зуураа, хоёр оронуудай аша туһада тэдэ хэлсээнэй һайн үрэ дүн үгэхэ байһанда найдагдаба.

Тусхайта ёһооршье, миинээршье хоорондоо улам бүри ехээр харилсан ябалсадаг болохо зэргээр, бэе бэедээ этигэхэгүй, бэе бэеэ ойлгохогүй ябадал зарим тэды зайлуулагдаха байгаа гэжэ хөөрэлдөөнэй үедэ хэлсэгдэһэн байна. Мэдээсэл болон хараа бодолоо бүри сүлөөтэйгөөр дам дамаа хэлсэхын тула бии байһан бэрхэшээлнүүдые усадхаха, культурын, наукын ба техникын талаар хоёр оронуудай хоорондо харилсан ажаллалгые бүри үргэдхэхэ шухала гэһэн хэлсээн туйлагдаа. Тиихэ зуураа, түрүүшын ээлжээндэ промышленностиин, транспортын, хүдөө ажахын талаар, мүн тэрэшэлэн Арктическа районуудта хэгдэһэн научно-шэнжэлэлгын хүдэлмэринүүд тухай мэдээсэл андалдаха талаар харилсан ажаллаха хэмжээ-ябуулганууды хаража үзэхэ шухала гэжэ хэлсэгдэһэн байна.

Парламентска делегацинуудай хоорондоо ябалсалга хадаа СССР ба Канадын хоорондо бэе бэеэ бүри һайнаар ойлголсодог болохо, хоорондохи харилсаагаа бэхижүүлхэ хэрэгтэ туһалха байна гэжэ тэрэшэлэн ойлголсогдоо.

Политическэ ба экономическа асуудалнуудта тэдэнэй правительствонуудай ондо ондоогоор хандадаг ябадал хадаа хоорондын интересүүдэй, эб найрамдалай болон хүршэ һайн харилсаанай хэрэгтэ туһалха хүсэлэнтэй олохон практическа асуудалнуудаар харилсан ажаллалгада һаад ушаруулха ёһогүй гэжэ Гадаадын Хэрэгүүдэй министрнүүд мэдэрбэ. Иимэ харилсан ажаллалга хадаа нэгэ гүрэнэй нүгөөдынгөө доторой хэрэгтэ хамаархагүй гэһэн принципһээ үндэһэлхэ, бүхы дэлхэй дээрэ эб найрамдал тогтоохын, аюулгүй байдал хангахын түлөө хоёр оронуудай суг хүдэлмэрилхэ хүсэлтэйгөөр дэмжэгдэхэ байна.

Л. Б. Пирсон СССР-һээ мордохоһоо урид Крым ошожо, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Н. А. Булганинтай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн Н. С. Хрущевтой уулзаһан байна.

Улан-Удэ станциин 16-дахи стрелочнэ пост эгээн гээгдэнги постнуудай нэгэн байһан юм. Нүхэр А. Е. Лагутенко һаянай энэ постдо ахалагша стрелочницээр ажаллажа эхилээ. Анастасия Емельяновна КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, өөрынгөө даажа абаһан постые түрүү зэргэдэ гаргаха, өөрынгөө хүсөөр үбэлдэ бэлдэхэ уялга абаһан байгаа. Нүхэр Лагутенко хэлэһэн үгэдөө хүрэһэн байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Анастасия Емельяновна Лагутенко.

А. Мантаевай фото.

Малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл

Һайн байрануудые бэлдэбэ

Зэдын аймагай колхозуудай хонишод хонидоо дулаан байрада, тобир тарганаар үбэлжүүлхын түлөө тэмсэжэ байна.

Маленковой нэрэмжэтэ колхозой хонишон Буда Аюшеевэй даадаг отарынхид хонидойнгоо үбэлжэлгэдэ жэшээтэ һайнаар бэлдэбэ. Сагаан Толгой гэжэ газарта тэдэнэр хонидоо үбэлжүүлхэ юм. Долоон зуун толгой түлгэ хонидой байха байра заһагдажа, дулаалагдажа дүүргэгдээ.

Мүн Кагановичын нэрэмжэтэ колхоз хонидой байха гурбан шэнэ байра барижа дүүргээ. Тэдэнэйнь хоёрто үбэл хурьгалха 1200 толгой хонид оруулагдаха юм.

Ц. Намдаков.

Бэлэн болоодүй

Ториин аймагай колхозуудай мал жэлһээ жэлдэ үдэжэ, олошоржо байна. Гэбэшье, эндэ малые һайн байраар хангаха асуудал тон мууса шиидхэгдэнэ. Иимэ байдалтай байгаад, Ториин колхозууд малай байра бариха талаар өөдтэй юумэ хэнэгүй. Баригдаха ёһотой байрануудай хахадыншье бүтээгдээгүй. 49 байрануудһаа 18-ниинь хэгдэжэ байһан болобошье, тэдэнэй нэгэниишье дүүргэгдээгүй зандаа.

Ториин колхозууд урда жэлнүүдтэ орходоо мүнөө үбһэ тэжээл багатай. Теэд зарим колхозууд таряа хуряалгые ехээр унжагайруулһанаа урдаа баряад, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые мүнөө болотор эхилээдүй байһаар. Жэшээнь, «Улаан Бургалтай», «Заветы Ильича» колхозуудай малайнь олонхи байранууд хуушаранхай. Мүн бусадшье колхозууд иимэ байдалтай аад, бэлэдхэлэй хүдэлмэри хэнэгүй.

Эндэхи олон колхозууд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй бусадшье хүдэлмэри хэнэгүй. Малай байрануудта үбһэ, солоомо, зелёнко зөөхэ, поли дээгүүрхи солоомо, мэхиинэ суглуулха, һүрилхэ хүдэлмэри хэглэнэгүй.

Н. Цыбенов,
манай корреспондент.

...А. Булганинтай, Н. С. Хрущевтой Канадын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр Л. Б. Пирсон уулзаба

...ТА, октябриин 11. (ТАСС). Канадын Гадаадын Хэрэгүүдэй Ми... Л. Б. Пирсон ба тэрээнтэй хамта ябагшад мүнөөдэр Крымэй урда ...рэбэ.

...стопольдо Л. Б. Пирсон городской соведэй гүйсэдкомой түрүүлэг... В. Сосницкийтэй уулзаа. Айлшад герой-городой панорамые ха... Мисхор ошобо.

...исхорто Л. Б. Пирсон СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэг... А. Булганинтай, СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй гэшүүн ...Хрущевтой уулзаһан байна.

...өөрэлдөөнэй болоходо Канадаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин ...Посол Дж. Б. К. Уоткинс, советнигүүд Г. Игнатьев ба Р. Крепо, ...һээ Канадада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Д. С. Чувахин ...

...н зүрхэнэй ба хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн хөөрэлдөө...лээр Н. А. Булганин, Н. С. Хрущев гэгшэд Л. Б. Пирсоной хүн... обед үгөө.

Канадын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Лестер Б. Пирсон Москваһаа мордобо

Советскэ правительствын уряалаар Советскэ Союзда ерээд байһан Канадын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр г-н Лестер Б. Пирсон октябриин 11-дэ Москваһаа Сталинград ошохоёо самолёдоор мордобо. Г-н Л. Б. Пирсонтой хамта Советскэ Союзһаа Канадада байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Д. С. Чувахин, СССР-һээ Канадада байдаг Посольствын советник В. А. Логинов, Канадаһаа СССР-тэ байдаг Онсо ба Бүрин эрхэтэ Посол Дж. Б. К. Уоткинс, Канадын Гадаадын Хэрэгүүдэй Министерствын советнигүүд Г. Игнатьев ба Р. Крепо гэгшэд мордолсоо.

Канадын болон СССР-эй гүрэнэй тугуудаар гоёогдоһон Центральна аэродром дээрэ г-н Л. Б. Пирсониие СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшын Нэгэдэхи Орлогшо ба СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министр В. М. Молотов, Гадаадын Худалдаа наймаанай Министр И. Г. Кабанов, СССР-эй загаһанай промышленностиин Министр А. А. Ишков, СССР-эй ой модоной промышленностиин Министр Г. М. Орлов, хүндэ машина бүтээлгын Министр К. Д. Петухов, СССР-эй Гадаадын Хэрэгүүдэй Министрын орлогшо В. А. Зорин, СССР-эй совхозуудай Министрын орлогшо С. В. Кальченко, СССР-эй культурын Министрын орлогшо В. Н. Сурин ба бусад харюусалгата хүдэлмэрилэгшэд үдэшэлсөө.

Москваһаа мордохынгоо урда тээ г-н Лестер Б. Пирсон микрофоной урда мэдүүлгэ хэбэ.

(ТАСС).

Республикын аймагуудта ургаса хуряалгын ба намарай пар хахалалгын, солоомо һүрилэлгын ябаса тухай 1955 оной октябриин 10-най мэдээн

(Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	Ороонһото культурануудые хуряалга	Хартаабха малталга	Овощь хуряалга	Корнеплодуудые хуряалга	Намарай пар хахалалга	Солоомо һүрилэлгэ (хадагдаһан талмай дээрэхиие сомолго проц.)
Байкало-Кударын	100,0	100,0	100,0	100,0	52,2	61,6
Кударын	100,0	100,0	100,0	72,1	60,0	33,8
Прибайкальска	100,0	100,0	95,6	100,0	64,6	83,2
Хориин	100,0	100,0	95,7	26,1	25,3	40,9
Заиграйн	100,0	100,0	93,4	100,0	33,2	51,8
Иволгын	100,0	100,0	92,2	82,5	64,1	66,0
Кабанскын	100,0	100,0	74,7	70,2	98,5	66,7
Яруунын	100,0	100,0	68,1	44,7	39,6	50,1
Баргажанай	100,0	97,8	88,1	81,3	42,4	58,6
Кяхтын	100,0	95,4	70,3	59,5	74,3	47,0
Түнхэнэй	99,9	100,0	96,1	93,8	60,9	51,4
Закаменай	99,9	98,1	100,0	100,0	127,4	64,0
Бичурын	99,5	100,0	96,0	76,3	28,5	18,5
Мухаршэбэрэй	99,3	100,0	90,0	64,8	16,5	46,9
Тарбагатайн	99,1	100,0	58,9	75,1	22,4	64,1
Хэжэнгын	98,2	100,0	100,0	52,5	21,4	62,3
Сэлэнгын	98,6	94,5	95,1	73,2	18,7	65,3
Курумканай	96,9	100,0	96,1	—	73,3	38,8
Зэдын	95,0	100,0	100,0	25,0	42,1	21,9
Ториин	87,8	100,0	89,6	46,8	50,1	2,0

Партийна эхин организацинуудай тоосоото-һунгалтын суглаануудһаа

Барилгашадай дунда политическэ хүдэлмэри һулаар ябуулагдана

«Бурмонголстрой» трестын барилгын 6-дахи участогай партийна организациин тоосоото-һунгалтын суглаан һаяхан болобо.

Парторганизациин секретарь нүхэр С. Татарников тоосоото элидхэл соогоо иигэжэ хэлэбэ:

— Манай парторганизаци үсөөн коммунистнуудһаа бүридэнхэй. Тиимэһээ коммунист бүхэн даажа байһан участок дээрээ ажал хэрэгэй түлөө үлэмжэ ехэ харюусалгатай байхаһаа гадна, хүдэлмэришэдэй дунда эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулжа, барилгын хүдэлмэрие хаһа саг соонь, һайн шанартайгаар дүүргүүлхын түлөө саг үргэлжэ оролдохо зэргэтэй.

Саашань нүхэр Татарников тоосоото үе соогоо парторганизациин ябуулһан эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэри тухай тогтон хэлэбэ.

Тус барилгын участогай коллектив мүнөө Үдын урда бэедэ республиканска больницын байрануудые барижа байна. Эндэ 200 гаран хүдэлмэришэд ажаллана. Гэбэшье, парторганизаци, тэрэнэй секретарь нүхэр Татарников социалистическэ мүрысөө хүтэлбэрилхэ ба хүдэлмэришэдэй үүсхэл эдэбхиие дээшэлүүлхэ хэрэгтэ бодото анхарал табинагүй гэжэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд зүбөөр шүүмжэлбэ.

— Барилга дээрэ харуулан ойлгуулха агитаци муугаар хэрэглэгдэнэ. Эндэмнай бии байгаа уряа лозунгнууд хуушаржа, харагдахаяа болишонхой. Бригада бүхэндэ показателиин доска бии аад, тэрээн дээрэ август һараһаа хойшо юуншье бэшэгдэнэгүй. Урдань манай парторганизаци «Барилгашан» гэжэ ханын газетэ гаргадаг һэн. Харин мүнөө тэдэнь гаргагдахаяа болишоо,— гэжэ коммунист Козлов хэлэбэ.

Ниитэ-политическэ хүдэлмэриие һуладхаһанай эсэстэ ажал хэрэг урагшагүйгөөр ябадаг болонхой. Больницын терапевтическэ корпус графигай ёһоор сентябриин 1-дэ ашаглалгада үгтэхэ байһан аад, мүнөө болотор тушаагдаагүй байһан зандаа. Хүдэлмэришэдэй дунда ажалай журам һула. Партийна организаци эдэ мэтын дутуу дундануудтай шангаар тэмсэнэгүй.

Коммунист Сафонов үгэ хэлэхэ зуураа, парторганизаци, участогай хүтэлбэрилэгшэд ажалай эмхидхэл һайжаруулха, түрүү арга методуудые нэбтэрүүлхэ асуудалнууд тушаа тон багаар һонирходог юм.

— Манай эндэ барилтын хүдэлмэриие бригадна методээр хэхэ гэһэн тон һайшаалтай үүсхэл республика соо эгээн түрүүн бии болоһон юм, — гэжэ тэрэ хэлэбэ. Энэ түрүү аргые хэрэглэхэдэ барилга дээрэ ажалай эмхидхэл эрид һайжарна. Энээниие һайса хаража мэдэжэ байбашье, парторганизаци, участогай хүтэлбэрилэгшэд энэ хэрэгые эсэстэнь хүргөөгүй. Иимэ аргаар хүдэлмэрилхэ ганса бригада эмхидхэгдэһэн байна. Партийна организаци эхилһэн юумэеэ эсэстэнь хүргэхын түлөө оролдохо зэргэтэй.

Барилга дээрэ хүдэлмэришэдэй хүсэн ехээр дуталдана. Теэд эндэ хүдэлмэришэдэй мэргэжэлые дээшэлүүлхэ, тэдэниие олон мэргэжэлтэй болгохо хэрэгтэ хэншье һаналаа табинагүй. Тиимэһээ эндэ сонхын шэл отолхо, шэрдэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри унжагайрдаг. Хэрбээ хүдэлмэришэдтэ хоёр мэргэжэл олгобол, эдэ хүдэлмэринүүд графигай ёһоор хэгдэхэ байгаа. Нэтэ үедэ парторганизаци энээнэй хойноһоо шангаар оролдожо байтараа, эсэстэнь хүргэнгүй орхижорхёо. Мүнөө эндэ залуу хүдэлмэришэд ерэжэ байна. Тиимэһээ хүдэлмэришэдэй һуралсалые һайса эмхидхэжэ, ажалай бүтээсые дээшэлүүлхын түлөө шударгыгаар тэмсэхэ хэрэгтэй. Энээн тушаа үгэ хэлэһэн коммунист Беляев иигэжэ мэдүүлээ:

—Республика соогоо суутай болоһон, дүй дүршэлтэй мастер Зайцев манай эндэ ажаллана. Техническэ һуралсал эмхидхэжэ, тэрэнэй дүй дүршэлые олоной шадабари болгохо шухала. Теэд барилга дээрэ мастернуудай үүргэ ба харюусалгые дээшэлүүлхэ, тэдэнэй дүй дүршэлые шудалха асуудалнуудта анхарал хандуулагданагүй. Энэ асуудалаар парторганизаци һонирхохо ёһотой.

Тус парторганизацида коммунистнуудай һуралсал ехэ муугаар табигданхай. Коммунистнууд хаана һуралсаха байһанаа мүнөө болотор мэдэнэгүй. Парторганизациин секретарь нүхэр Татарников энэ асуудалые шиидхээгүй.

Суглаан дээрэ элирүүлэгдэһэн дутуу дундануудые шууд усадхаха хэрэгтэ зорюулагдаһан тогтоол баталан абтаба. Партийна бюрогой хүдэлмэри хангалтатай гэжэ сэгнэгдээд, секретаряар нүхэр Татарников һунгагдаба.

Партийна бюрогой хүдэлмэри шангаар шүүмжэлэгдэбэ

Кяхтын МТС-эй дэргэдэхи партийна организациин тоосоото-һунгалтын суглаан һаяхан болобо. Партийна организаци тоосоото үе соогоо хүдэлмэреэ зарим тэды һайжаруулаа гэжэ парторганизациин секретарь нүхэр Сафроновой тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэһэн коммунистнууд тэмдэглэһэн байна.

Хэрбээ нёдондо жэлэй сентябрь һарада МТС-эй тракторна хүдэлмэриин жэлэй түсэб 66 процент дүүргэгдэһэн байгаа һаа, энэ оной сентябриин мэдээгээр—90 процент дүүргэгдээд байна. Бороо хура багатай жэл байбашье, механизаторнууд болон колхознигууд хамтынгаа хүсөөр муу бэшэ таряа ургуулаа, малай ашаг шэмые нёдондонойхиһоо нилээдгүй дээшэлүүлһэн байна.

Тиигэбэшье, МТС-эй хүдэлмэридэ ехэхэн дутагдалнууд бии байһаар. МТС-эй дирекци ба партийна организаци үбһэ тариянай хуряалгые муугаар эмхидхэжэ, тэрэниие ехээр оройтуулба, зарим колхозуудта (жэшээнь, Сталинай нэрэмжэтэ колхоздо) мүнөөшье болотор хуряалга дүүрээдүй гэжэ суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн коммунистнууд шүүмжэлбэ.

—Ургаса хуряалгын ехээр унжагайрһанай гол шалтагаанииinь юуб гэхэдэ, МТС-эй хүтэлбэрилэгшэд, комбайнуудай заһабарилгые саг соонь ябуулаагүй, поли дээрээ гараад байхадань тэдээндэ техническэ туһаламжа эмхидхээгүй гэжэ коммунистнууд-комбайнернууд Рагозинский, Ганжуров болон бусад шүүмжэлбэ. Тиимэ дээрэһээ МТС-эй бүхы комбайнернуудай 65 процентнь мүнөө жэл сезонно нормоёо дүүргэбэгүй. Зарим комбайнернууд 30 гаран хүдэлмэриин үдэр соо оройдоо 100-гаад гектар таряа хуряаба.

Зарим комбайнернуудай хэдэн үдэрөөр ажаллангүй байхада участогай механигууд-коммунистнууд Дашиев, Кутищев, главна инженер Вдовин гэгшэд һанаагаа ехээр зободоггүй байгаа гэжэ коммунистнууд шүүмжэлээ. Жэшээнь, залуу комбайнер Трофимовай комбайн эбдэржэ, хуряалгын үедэ олон үдэрөөр һаатаһан байгаа. Теэд эндэхи участогай механик коммунист Кутищев ходо хажуудань байһан мүртөө бодото туһаламжа үзүүлээгүй гэжэ эндэ хэлэгдээ.

Мүн тэрэшэлэн тус МТС колхозуудтаа ажал ехэтэй шухала хүдэлмэринүүдые комплексноор механизацилха талаар уялгануудаа дүүргээгүй.

Үбһэ, таряа хуряалгын хүдэлмэридэ, мүн МТС-эй хүдэлмэриин бусадшье шухала участогуудта бии байһан ехэнүүд дутагдалнуудай гол шалтагаание партийна бюро саг соонь элирүүлжэ, тэрэниие усадхан зайсуулха хэмжээ абажа шадаагүй.

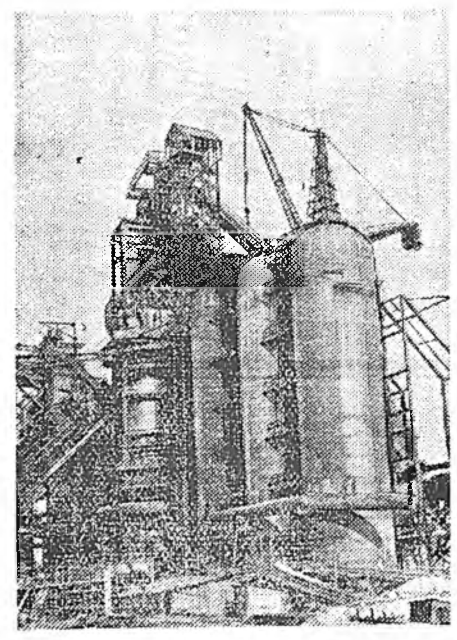
—Партбюрогой зүгһөө партийна болон ажалай журам бэхижүүлхын түлөө шударгы тэмсэл ябуулагдаагүй дээрэһээ боложо журам эбдэхэ ябадал коллектив соо али олон үзэгдэнэ гэжэ коммунистнууд Ермакова, Нимаев, Рагозинский болон бусад шүүмжэлбэ. Зарим коммунистнуудай, жэшээлбэл, нүхэд Будаев, Жильцов, Доржиев тэгшэдэй даажа байһан ажалаа хангалтатүйгөөр дүүргэдэг, партийна журам эбдэдэг байһанииinь имагтал дээрэ дурсагдаһан шалтагаанһаа болоно гэжэ тэдэнэр тэмдэглэбэд.

Партийна бюро парти доторой хүдэлмэриие дээшэлүүлхэ, коммунистнуудые хүмүүжүүлхэ хэрэгые саашадань һайжаруулха талаар бодото хэмжээ абаагүй. Партийна группануудай хүдэлмэри эндэ мүн һулаар табигданхай.

МТС-эй профсоюзна организациин хүдэлмэриие һайжаруулха, тэрэнэй үүргые дээшэлүүлхэ тушаа коммунист Коростелев болон бусад хэлэбэ.

Тоосоото-һунгалтын суглаан партийна бюрогой хүдэлмэриие хангалтатай дээрэ тоолоод, МТС-эй коллективэй дунда партийно-эмхидхэлэй болон ниитэ-политическэ хүдэлмэриие эрид һайжаруулха хэрэгтэ зорюулһан тогтоол баталан абаба. Суглаан дээрэ партийна бюро һунгагдажа, коммунист нүхэр Непомнящий парторганизациин секретарь болобо.

А. Антонов.

Вологодско область. Череповецкэ металлургическа заводой № 2 домные барилга.

ТАСС-эй фотохронико.

„БУРЯТ-МОНГОЛОЙ ҮНЭНДЭ" БЭШЭҺЭНЭЙ ҺҮҮЛЭЭР

„Хүтэлбэрилэгшэдэй гэмээр"

Түнхэнэй аймагай Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд зүгы үсхэбэрилгэдэ, мүн сад тарилгада хэдэн мянган түхэриг мүнгэ гаргашалһан аад, энэ хэрэгые зүндэнь орхижорхёо, артелиие ехэ гарзада оруулаа гэжэ манай газетын сентябриин 20-ной номерто дээрэ дурсагдаһан гаршагтайгаар толилогдоһон бэшэг соо хэлэгдэһэн байна.

Бэшэг соо заагдаһан баримтанууд булта зүб байба. Эдэ дутагдалнуудые усадхаха хэмжээ дары абаха, зүгы үсхэбэрилгэдэ, мүн сад тарилгада анхаралаа хандуулха гэжэ тус колхозой правлениие аймсоведэй гүйсэдком уялгалһан байна. Колхозой хүтэлбэрилэгшэдэй энэ хэрэгтэ ёһо тэдыгээр хандаһан баримтанууд колхозой гэшүүдэй хамтын суглаан дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ юм. Энээн тухай манай редакцида Түнхэнэй аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Стрелков мэдээсэбэ.

„Гүрэндэ таряа тушаалгые удааруулна"

Иимэ гаршагтай статья манай газетын сентябриин 21-нэй номерто толилогдоһон юм. Мухаршэбэрэй аймагай колхозуудта таряа хуряалга ба гүрэндэ тушаалга эмхигүйгөөр ябуулагдана гэжэ тэрэ статья соо тэмдэглэгдээ һэн.

Манай редакцида Мухаршэбэрэй аймсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Большаковой мэдээсэһэнэй ёһоор, бэшэг соо хэлэгдэһэн баримтанууд булта зүб байба. Энэ бэшэг аймагай Советэй гүйсэдкомой заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, таряа хуряалтын, гүрэндэ тушаалтын хүдэлмэриие эрид түргэдхэхын тула зохихо хэмжээнүүд абтаба.

ХЭБЛЭЛЭЙ ШЭНЖЭЛ[ГЭ]

Үбэлжэлгэдэ бэлэдхэл туш[аа] үдэр бүри бэшэхэ

Мүнөө үедэ хүдөөгэй ажалшад: колхознигууд, механизаторнууд хүдөө ажахын жэлые дүүргээд, тон шанга шалгалтын үмэнэ — малай үбэлжэлгын үмэнэ ерээд байна.

Үбэлжэлгэ хадаа малажалай тон харюусалгатай үе байһаниинь хүн бүхэндэ элитэ. Үбэлжэлгын үедэ малай хойноһоо харууһалгын, эдеэлүүлгын хүдэлмэри ехэшье, орёошье болодог байна. Хэрбээ үбэлжэлгые амгалан һайн үнгэргэбэл лэ бэшэ сагуудтаншье адуу малаа амгалан һайнаар үдхэхэ арга боломжо бии болодог. Гадна, үбэлжэлгэ һайнаар үнгэргэхэ гээшэ гансашье малаа хороохогүй, үхүүлхэгүй гэһэн удхатай бэшэ, мүн адуу малайнгаа ашаг шэмые үбэлэй үедэ доошолуулхагүй гэһэн шэнэ удхатай зүйл болоно.

Малай үбэлжэлгэдэ эрхим һайнаар бэлэдхэлгэдэ улад зониие элсүүлхэдэнь партийна, советскэ ба хүдөө ажахын органуудта дайшалхы үнэн сэхэ үгэнүүдээрээ туһалха гээшэ советскэ хэблэлэй тон шухала зорилгонь, арюун уялгань мүн болоно.

Аймагай газетэнүүд хадаа колхозуудта, фермэнүүдтэ тон дүтэ байгаа хадаа тэндэхи байдалые, ажал хэрэгые үдэр бүри хаража, мэдэжэ байдаг. Тиимэһээ, аймагай газетэнүүд болбол үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй ябасые гүнзэгыгөөр харуулха хүсэд шадалтай байна. Малажалай асуудалнуудһаа хажуу тээшээ хадуураагүй газетэнүүд үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые нээрээшье гүнзэгыгөөр харуулжа шаданашье. Жэшээ болгон **«Закаменай үнэн»** (КПСС-эй Закаменай айкомой ба аймгүйсэдкомой орган) газетые абажа үзэе.

Энэ газетэ малай үбэлжэлгэ тухайда августын эхинһээ хойшо бэшэжэ эхилээ һэн. **(Ажаглалта:** тэрэ үедэ бэшэ нэгэшье газетэ үбэлжэлгэ тухай бэшэхэ гэжэ һанаандаашье оруулаагүй байгаа).

Август соо үбһэ тэжээл бэлэдхэлэй эгээл халуун үень ябажа байгаа. Теэд «Закаменай үнэн» хадаа тэжээл бэлэдхэлэй асуудалые бусад асуудалнуудһаа амяарнь бэшэ, харин малажал хүгжөөлгын, тусгаарлабал, малай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлэй олон тоото асуудалнуудта нягтаар холбожо, комплексноор харуулдаг байгаа. Жэшээнь, «Бүхы ургасаяа ойрын сагта хуряажа абая, малаа тэжээлээр гүйсэд хангая!» гэһэн гаршагтайгаар номер бүхэндэ тэжээл бэлэдхэлэй ябаса дэлгэрэнгыгээр харуулагдадаг, нэгэ номер алагад гараад лэ тэжээл бэлэдхэлэй ябаса тухай мэдээн толилогдолог байгаа. Тиихэтэй хамта, мэдээ бүхэнэй доро тобшо тайлбарилга (комментари) үгэдэг байба. Жэшээлхэдэ, үбһэ хуряалгын ябаса тухай августын 25-най мэдээн тушаа иимэ комментари газетэ үгэһэн байна:

«Үнгэрһэн табан хоногой туршада аймагаймнай колхозууд үбһэ сабшалгаяа оройдоол 6,4 процент нэмээгээ. Ленинэй, Кировэй нэрэмжэтэ колхозуудта тэжээл бэлэдхэлгэ урдынхидаа адли муугаар ябуулагдажа байһаар. Кировэй нэрэмжэтэ колхоздо үнгэрһэн арбан хоногой туршада нэгэшье гектар үбһэ сабшагдаагүй.

Колхозуудта тэжээл силослэлгэ тон муугаар ябуулагдажа байна. Илангаяа Сталинай, Ворошиловай, Кировэй ба бусад ко[лхозууд]та силос даралга тон [му]лагдана».

Ингэжэ газетэ болбол [...] түргэдхэгты гэжэ гээгдэгш[...] харалые хандуулдаг байга[а] һайшаалтай гэжэ һанагдан[а].

«Закаменай үнэн» бүри [...] 29-нэй номерто малай байр[а] бариха түсэбөө дүүргэхэ [...] колхозуудай урда табиһан[...] Энээн тухай түрүү бэшэг[...] иигэжэ бэшээ һэн:

«Таряа хуряалгатай ба[...] бэлэдхэлгэтэй хамта, ма[лай бай]рануудые түргэн темпээ[р ...] гэһэн зорилго байна. Эн[э ...] колхоз бүхэн малай бай[ра] бариха түсэбөө дүүргэхэ [...]

Ингэжэ асуудал табиха [...] хүдөө ажахын хүдэлмэр[и] ээлжээгээр ябуулха бэш[э ...] зэргэ ябуулха гэжэ асууда[л] гээшэ тон зүб байна. [...]тын редакци гансахан [...] бэшэгээр хизаарлаагүй, [...] хойшонхи номертоо [...] тухай ходол бэшэжэ байга[а ...]тэ болбол үбһэ тариандаа [...] шообди гээд, үбэлжэлгые хэ[...]гүй һуудаг хүтэлбэрилэгшэд[...]гаар шүүмжэлдэг байба. Жэ[шээлхэ]дэ, октябриин 5-най номерт[о ...]лаа үбэлжүүлхэ тухай бодо[...] гэһэн статья соо Ленинэй н[эрэмжэ]тэ колхоздо тэжээл бэлэдхэ[...]шэшье хүдэлмэриин тон му[у] байһаниинь хурсаар шүүм[жэлэ]нэ. Гадна, «Закаменай үнэн» түрүүшүүлэй ажал тухай [...] бэшэжэ, хонидоо үбэл хүры[...]даг түрүү арга методые хэр[...] болоо гэһэн, колхозуудай хү[...]лэгшэдэй, мэргэжэлтэдэй хэ[...]тьянуудые толилһон байгаа, сентябриин 29-нэй номерто [...] дээрэһээ бүхы солоомо ба [...] хуряажа абаха» гэһэн түрү[...] толилһон байна. Зүгөөр, үб[элжэл]гэдэ бэлэдхэлые энээнһээ [...] һайнааршье харуулжа бол[...] бэзэ. Гэхэтэй хамта, бүх[ы га]зетэнүүд энэ зэргээршье хар[...] байгаа һаань, яһала гэмү[...] Юуб гэхэдэ, олонхи аймага[й га]зетэнүүдэй арга боломжонь [...]лагданхай: хоёрхон хуудаһан[...] неделидээ хоёр удаа гарадаг[...]

Зай, тиигээд, дүрбэн д[...] хуудаһан дээрэ неделидээ гу[рба]хин гарадаг томо газетэнүү[д ма]лай үбэлжэлгэдэ бэлэдхэлые харуулнаб? Тон хангалта[...] **«Знамя Ленина»** (Кяхта), [«...] **Сталина»** (Занграй) — ни[...] томо газетэнүүд нэгэ нэгэ т[...]шэг гаргаһанһаа бэшэ, үбэ[лжэлгэ] тухай ондоо материалнууд[...]гаагүй шахуу. Теэд малай т[...]гой олошоруулхын, ашаг ш[эмые] дээшэлүүлхын түлөө бүгэдэ[...] тэмсэлэй ябажа байхада тус[...]нүүдэй редакцинуудай энээн[...] маагүйгөөр хандадагынь то[...]халтай. КПСС-эй Кяхтын б[а ...]райн айкомууд газетэнүүдэй [хү]дэлмэриие хангалтагүйгөөр [...]бэрилнэ гэжэ энээн дээрэһээ [...]дана.

Мүнөө аймагай газетэнүүд[эй] шухала зорилгонь юуб гэхэдэ[...]жэлгэдэ байһан бүхы дутаг[дал]дые зайсуулхын тула номер [...]дөө шанга шүүмжэлэл хэ[...]рэ шүүмжэлэл тушаагаа хэ[...]хуулха, түрүүшүүлэй дүй ду[ршэлые] үргэнөөр харуулха ябадал [...]

Малай фермэнүүдые уһаар хангаха

Тэжээлэй база байгуулха асуудал шиидхэхэтээ хамта малай фермэнүүдтэхи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилха гээшэ малажалые хүгжөөн дэбжээхэ гол нүхэсэлнүүдэй нэгэн гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй январска Пленум тэмдэглэһэн байна.

Малажалдахи ажал ехэтэй хүдэлмэринүүдые механизацилга хадаа ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, малшадай ажал хүнгэдхэхэ, малажалай продукциин өөрынь үные химдаруулха, малажалые культурнаар эрхилхэ гэхэ мэтын асуудалнуудые шиидхэхэ байна. Эгээл иимэһээ механизаци хадаа малажалые хүгжөөхэ шухала хэмжээ-ябуулгануудай нэгэн мүн болоно.

Фермэнүүдтэхи механизацилгын хүдэлмэриие уһалуури механизацилгаһаа эхилдэг байна. Тэжээл буйлуулан бэлэдхэхэ, үнеэ һааха, малай байра болон мал сэбэрлэхэ гэхэ мэтын хүдэлмэри уһагүйгөөр бүтээгдэдэггүй байна. Түлнүүдтэеэ 100 үнеэтэй фермэ сүүдхэ соогоо 2 мянган хүнэг уһа, тиихэдэ түлнүүдтэеэ 100 эхэ гахайн фермэ сүүдхэдээ 2000—2200 хүнэг уһа хэрэглэдэг байна.

Фермэнүүдые уһаар хангаха гээшэ эгээл хүшэр хүдэлмэри мүн. Жэшээнь, Мухаршэбэрэй аймагай «Коммунизм» колхозой гахайн фермэдэ 2 модо тухай голһоо уһа асархын тулада нэгэ гахайшан бүхэли үдэртөө хүдэлдэг байгаа. Иигээд байхадаа тэрэ гахайшан бүхэли үдэртөө гахайнуудаа һайнаар эдеэлүүлхэ сүлөө забдагүй байдаг байба. Энэ ушарһаа урдань тус фермэдэ зарим гахайнуудынь үхэдэг ба ашаг багаар үгэдэг һэн. Үнгэрэгшэ үбэл Гашейн МТС-эй механизаторнуудай туһаламжаар энэ фермын гол хүдэлмэринүүд: уһаар хангалга, тэжээл буйлуулга, тэжээл ба наг шэбхэ зөөлгэ гэхэ мэтын хүдэлмэринүүд механизацилагдаһан байгаа. Ингэжэ гахайн фермэдэ бүхэли үдэртөө уһа зөөхэ хүдэлмэри болюулагдаһан байна. Гол хүдэлмэринүүдые механизацилһанай ашаар энэ фермэдэ гахайн үхэхэ ушар усадхагдаһан, тэдэнэй ашаг үгэлтэ дээшэлһэн байха юм. Кабанскын аймагай Маленковой нэрэмжэтэ колхозой һаалишад урда жэлнүүдтэ 1,5—2 модо газарта байһан нуурһаа үнеэдээ уһалдаг, хүйтэн шуурган үдэрнүүдтэ малынь уһалагдаһаншьегүй үнжэдэг һэн. Үнгэрэгшэ зун һүнэй-товарна фермын хажууда хоёр худаг малтагдаһан байгаа. Эдэ худагуудта насосуудые тодхоод, үнеэдэй байрада автоуһалуури түхеэрэгдэһэн юм. Иигэжэ колхозой үнеэдынь дуратай сагтаа уһалагдадаг болоһон байна. Иимэ жэшээнүүдые олоор харуулжа болохо юм.

Манай эндэ үбэлдөө малнууднай ехэнхидээ соолгоһоо уһалагдана. Теэд соолгын уһанай ехэ хүйтэн байдаг дээрэһээ мал дааараад, сүүдхэ соогоо нэгэһээ үлүү уһалагдадаггүй, хүйтэн үдэр уһа багаар уудаг байна. Малые иигэжэ уһалхада хүйтэ абажа үбдэдэг, эхэ мал түл хаядаг, турадаг, ашаг шэмээ эли бодо татадаг юм. Эдэ бүгэдэ хадаа малажалда айхабтар ехэ хохидол ушаруулдаг байна.

Малые сэбэр аад, бүлеэн уһаар дуран соонь автоматическа уһалууриһаа уһалжа байхада, нэгэдэхеэр, гаргаша бага байдаг, хоёрдохёор, үнеэдһээ һү һаалга 10—15 процентээр дээшэлдэг, малай амидын шэгнүүр 20 гаран процентээр ехэ болодог юм. Бурят-Монголой зооветеринарна институдай һуралсалай-туршалгын ажахын хүдэлмэриин дүнгүүд автоуһалууриин тон ехэ аша туһатайе харуулна. Эндэ автоуһалуури тодхоһоной ашаар үнеэн бүхэнһөө һү һаалга 13 процентээр ехэ болоо. Үнеэн автоуһалууриһаа сүүдхэдээ 8—32 дахин өөһэдөө уһа уудаг, тиихэдээ 2 литр һү үлүү ехээр үгэдэг гэжэ Костромской областиин «XII Октября» колхозой түрүүлэгшэ Социалистическэ Ажалай Герой нүхэр Малинина хэлэнэ. Малые нэгэ-хоёр дахин хүйтэн уһаар уһалхада ашаг шэмэнь бага болодог, тиихэ мүртөө тэдэниие муугаар эдеэлүүлээ һаа, тамир шадалынь муудажа, турадаг байна.

Тиимэһээ малай уһалалгые зүбөөр эмхидхэлгэ хадаа ашаг шэмыень дээшэлүүлхэ шухала нүхэсэлнүүдэй нэгэн болоно. Гадна, малые худагһаа уһалһанда орходоо автоуһалууриһаа уһалхада ажалай гаргаша 150—200 дахин бага болодог, тэжээл ехээр алмагдадаг байна.

Хүйтэн уларилтай манай республикын эрхэ байдалда малдаа уһа бүлеэсүүлжэ уулгаха гээшэ айхабтар шухала. Тиимэһээ автоуһалууриие уһа бүлеэсүүлдэг түхеэрэлгэтэйгээр хэхэ системэтэй малажалай хүдэлмэрилэгшэдые танилсуулха шухала.

Уһые бүлеэсүүлжэ автоматическаар мал уһалха системые техническэ наукануудай кандидат И. Н. Нурминский зохёогоо. Энэнь тусхай проект боложо хэблэгдэнхэй. Энэ системэ автоматическа уһалууриин һайнаар хүдэлхөөр, гадна тэрэнэй хүйтэндэ хүрэхэгүйгөөр зохёогдоһон байна. Мүн энэ системын һайн юумэниинь юуб гэхэдэ, үнеэдые ехэ һүтэй болгодог ба малые таргалуулдаг, үнеэдэй үбдэхэ ушарые үсөөн болгодог юм. Энээнэй аша туһатай байһые иимэ жэшээ дээрэһээ харуулаябди. Хэрбээ энээнһээ урда тээ мал хүйтэн уһа уухадаа тэрэниие дулаасуулхын тула һүрөөтэй ехэ тэжээл эдидэг байгаа һаа, бүлеэн уһатай болоходоо тэжээлынь батаар гаргашалагдадаг байна. Энэ хадаа малһаа абтаһан продуктын өөрынь үные химдаруулна, тэжээлдэ ехэ алмалта болоно.

Уһа халаадаг гэр, уһа халаадаг түхеэрэлгэнүүд, бүлеэн уһа байлгаха бак, хоолойнууд, арматура ба дулаалагдаһан хайрсагуудтай уһалууринуудһаа энэ системэ бүридэдэг.

Тэжээлэй кухниин юумэ угаадаг таһаг дорохи уһа халаадаг гэртэ котёл тодхогдодог байна. Энэ котелынь юрын таһаг соохи пеэшэн шэнги юм. Энэ котёлой утаанай гарадаг газарнуудтань уһа халаадаг 10 хоолой байдаг. Иимэ хоолойнууд дээрэ, дороо коллекторнуудээр холбоотой.

Гал түлижэ байхада хоолойнууд соохи уһан халадаг, мүн гал түлихын хоорондо хоолой бүхэниие тойроод байдаг хирпинсэн ханаһаа уһан бүлеэсэдэг байна. Котёл соо халаагдаһан уһан 18 градус халуунтай байдаг бак соо ородог. Бак соохи уһан үнеэдэй байра руу хоолойнуудаар урдажа, автоматическа уһалууринуудта ородог байна. Тингээд бүхы уһалууринуудые дамжаһанай һүүлээр хоолой һөөргөө котёл тээшээ годирон ошоно. Тэжээлэй кухниин юумэ угаадаг таһаг соо палаахаһаа дээшэ хоёр метр газарта, 2 тулгуури дээрэ бүлеэн уһатай бак тодхоотой байдаг.

Уһалууринууд соохи уһанай, мүн клапануудай хүрэшэхэгүйн тулада уһалууринууд хабхагтай хайрсагууд соо байдаг. Малай уралаа хүргэхэдэ эдэ хайрсагуудай хабхаг өөрөө нээгдэдэг ба уһалжа дүүргэхэдэнь хаагдадаг байна. Магистральна хоолойнуудые доогуурнь гаргахын тулада тэдэ хайрсагууд кормушкын ара талын ханын хажуугаар табяатай байдаг. Кормушкын ара хажуугай ханаар хоёр газараар табигдаһан хоолойнуудай хоорондо һэеы хэгдээд, шлагаар гү, али хюрөөгэй хибэдэһээр шэглэгдэдэг юм.

Уһые ямарааршье халаахада болохо. Уһа ехээр халаахаяа һанаа һаа, галаа ехээр түлихэдэ, миин бүлеэсүүлхээ һанаа һаа, багаар түлихэдэ болохо байна. Уһанай халуун хүйтэниие шалгажа байхын тула котёл руу градусник табигдадаг юм.

Котёл соохи уһа халаажа байха үедэ хоолой соогуур уһан секундэ соо 1,5 сантиметр түргэнөөр урдадаг. Энэ үедэ гол хоолойнууд соогуур урдажа байһан уһан[...] градус халуун байдаг юм.

Котёл соохи уһанай саг [...] халаагдажа, хүргэгдэжэ б[...] ашаар байра соогуурхи хоол[ойну]дай уһан өөрөө урдадаг байна[...] гээд байра соо заримдаа нол[ь гра]дусһаа доошо хүйтэнэй бол[оо] һаань, үнеэд 10—15 градус [...] уһа уудаг байха юм.

Энэ котёл хэрэглэхэдэ хүд[...] багатай байхаһаа гадна, сүүд[хэдээ] хоёр дахин түлигдэхэдээ уһ[...] хододоо бүлеэн зандаа б[...] Сүүдхэ соо 0,2 кубометр түлэ[...]дагдана.

Энэ инструкциин котёл өө[...] хэхэ аргагүй, бэрхэшээл [...] ушарха байгаа һаань, уһа хал[...] тула заводской кормозапарни[к] хэрэглэжэ болохо. Манай р[еспуб]ликын колхозуудта кормоза[парни]гууд яһала олон. Зүгөөр тус[...] хэрэглэдэһэн котёлдо орходо[о ...] мозапарник түлихэдэ түлээ[...]галдагдаха болоно.

Нэгэ газарта зэргэлээд б[...] хоёр байрые бүлеэн уһаар [...]хаар түхеэрэлтэнүүдтэй үшөө [...] проект бии. Тэрэ проект түрү[...]хиһээ балай илгаашьегүй, [...] Нурминскиин системын ёһоо[р ...]дэһэн байна.

Энэ жэлэй түсэбэй ёһоор [...] республикын колхозуудта [...] 70 байра уһаар, автоуһалу[урияар] хангагдаха ёһотой байгаа. [...] ажахын жэлшье дүүрэжэ, [...]дэлмэри хөөрэлдөөнһөө саашаа[...]ногүй. Тиимэһээ малые уһаар [...]сэд хангадаг болохын түлөө [...] ажахын хүдэлмэрилэгшэ[д ...] оролдохо ёһотой.

И. АБЗАЕВ, инж[...]

КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ

Түсэбөө үлүүлэн дүүргэбэ

...ын оёдолой фабрикын ... партиин ЦК-гэй июльскэ ... тогтоолые зүбшэн хэл... элүүлэгдэһэн уялга абаад, ... табанжэлэйнгээ түсэбые ... октябриин 15 хүрэтэр сүм ... гэжэ шиидэһэн байгаа. ... ой фабрикынхид табада... жэлэйнгээ түсэбые болзор... октябриин 12-то дүүргээ. ... коллектив КПСС-эй ... хүндэлэлдэ дэлгэрһэн ... ческэ мүрысөөндэ орол... оноймгоо даалгабарие ... Конституциин үдэр хүрэ... тын түлөө тэмсэн, эрхим ... продукци гаргана. Фаб... олшод КПСС-эй ЦК-гэй ... Пленумэй шиидхэбэриигүү... мтэ болгон үйлэдбэридөө ... кэ нэбтэрүүлнэ. Тэдэнэр ... шинануудые үйлэдбэридэ ... нэйнгээ ашаар ажалайн... ые 3—4 дахин дээшэлүү-

...Свечихинагай хүтэлбэрил... лдынхид социалистическэ ... оролсоод, цех соогоо ... дэ ябана. Тэдэнэр даалга-

барияа үдэр бүри 120—130 процент дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци гаргана. Энэ жэлэй эхинһээ хойшо бригадынхид түсэбһөө гадуур 82 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө.

Бригадын эрхим мастернууд нүхэд Сотникова, Павлуцкая гэгшэд даалгабаряа саг үргэлжэ 130—140 процент дүүргэнэ.

Нэтэ янзын хубсаһа олоор оёдог цехын коллектив социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, мүн лэ муу бэшэ амжалта туйлаа. Энэ коллектив жэлэй эхинһээ хойшо түсэбһөө гадуур 554 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилөө. Цехынхид 9 һарынгаа түсэбые 114 процент дүүргэһэн байна. Энэ цехын эрхим оёдолшод Тетерина, Афанасьева, Хуриганова, Бухальцева гэгшэд даалгабаряа үдэр бүри 130 гаран процент дүүргэнэ.

Советскэ Союзай Коммунистическэ партиин XX съездые ажалай эрхим амжалтаар угтахын түлөө фабрикын коллектив ажалайнгаа бүтээсые үдэр ерэхэ бүри дээшэлүүлнэ.

А. Петров.

...газиниие даагшын жэшээтэ ажал

...Христофоровна Милохова ...мпотребсоюзай системэдэ ...эхилһээр эгсэ 20 жэл бо... ...эр Милохова наймаалаг... ...э удаан саг соо ажалла... ...л ехэ дүй дүршэлтэй бо-

...Христофоровна һүүлэй хоёр ...оша соо Үдын сельпогой ...е даагшаар ажаллажа, ...С-эй механизаторнуудые эд ... саг сооһь хангадаг болоо. ...газинда ороходо эд бараа... ...ай зохидоор табяатай бай... ...эр Милохова ажалшадта ...эд бараае саг сооһь аса... ...тэдэнэрэй эрилтэдэ саг ...анхарал хандуулдаг юм. ...худалдаха энэ жэлэйнгээ ...түсэбые энэ магазин 106

процент дүүргээ. Хүдөө ажахын шухала продуктнуудые бэлэдхэхэ түсэбөө мүн лэ дүүргэнхэй. Нүхэр Милохова ажалшадые кооперациин гэшүүд болгожо абаха түсэбөө үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, гэшүүдэйнгээ үмэнэ саг үргэлжэ тоосодог юм.

Раиса Христофоровна эрхим ажалайнгаа түлөө Бурмонкоопсоюзай правлениин, мүн эд хэрэглэгшэдэй кооперациин профсоюзай обкомой зүгһөө хүндэлэлэй табан грамотаар, оло дахин үнэтэ бэлэгүүдээр шагнагдаа. Нүхэр Милохова партиин XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, эд бараа худалдаха жэлэй түсэбые Советскэ Конституциин үдэр болотор бүхыдэнь дүүргэхэ уялга абаа.

К. Данилов.

Түсэбөө уридшалан дүүргэхын түлөө

...-Селенгинскэ техническэ ... үһанзамшадай социалис... ...рысөөнэй гурбадахи квар... ...һаяхан гаргагдаба.

...скэ участогайхид үһан ...эр бүри һайн харууһанда ...түлөө оролдон, ажалдаа ...дүн туйлана. «ВС-1» мар... ...арядай команда (коман... ...үхэр Соколов, механигынь ...ксеев) энэ жэлэйнгээ на... ...о түсэбые 20 үдэрөөр урид ...түсэбһөө гадуур 11,6 про... ...арьбалһан байна.

...дэ», «Трудящийся» гэжэ ...лай, «Родина» гэжэ тепло... ...анданууд, Шишмарев, ...Серебренников гэгшэдэй

мастерска участогууд, Байкалай, мүн Сэлэнгэ мүрэнэй прорабска участогууд энэ жэлэй гурбан кварталай түсэбые болзорһоонь урид, эрхим шанартайгаар дүүргээ.

Дээрэ дурсагдагша түрүү коллективүүдтэ дамжуулгын вымпелнүүдтэйгээр нэгэдэхи, хоёрдохи һууринууд олгогдоо.

Байкало-Селенгинскэ техническэ участогай бүхы коллектив КПСС-эй XX съездын хүндэлэлдэ социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, энэ жэлэйнгээ навигационно түсэбые болзорһоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэжэ байна.

Д. Балданов.

Леспромхозуудта шэнэ технологи үргэнөөр хэрэглэхэ

Промышленностиие саашадань хүгжөөхын тулада үйлэдбэри дээрэ ажалай түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи үргэнөөр нэбтэрүүлхэ ба техникэ болон түхеэрэлгэнүүдые ашаг ехэтэйгээр хэрэглэхэ гэжэ КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй тогтоол соо заагдаһан байна. Энэ заабарие бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада предприяти бүхэнэй хүтэлбэрилэгшэд шухала хэмжээ абаха зэргэтэй.

Тус асуудалые ой модоной промышленностьда абажа үзэхэдэ ехэхэн удхашанартай байна. КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэриие бодото дээрэнь бэелүүлхын тулада леспромхозуудай ажалда нэн түрүүн шэнэ технологи нэбтэрүүлжэ, модо бэлэдхэлгын участок, пункт бүхэнэй ажалай бүтээсые эрид дээшэлүүлхэ шухала байна.

Һүүлэй үедэ ороноймнай ой модоной промышленностьда цикличностиин графигые хэрэглэхэдэ һайн үрэ дүн харуулаа. Энэ графигые шадамараар, зүбөөр хэрэглэһэн леспромхозууд модо бэлэдхэлгэ, таллуулга, шэрэлгын хоорондо забһар гаргангүйгөөр техникые бүтээсэ ехэтэйгээр ашаглана, мүн нэгэ жэгдээр хүдэлмэрилнэ. Үйлэдбэриин энэ шэнэ арга нүхэсэл республикын түрүү леспромхозуудта хэрэглэгдээд, муу бэшэ үрэ дүн харуулаа. Цикличностиин графигые зүбөөр хэрэглэһэн мастерска участогай ажалай бүтээсэ урдынхида орходоо 20—30 процентээр дээшэлнэ. Жэшээнь, Черемуховска леспромхозой мастер нүхэр Мартыновай хүтэлбэрилдэг модо бэлэдхэлгын Верхний-Каракуль гэжэ участок цикличностиин графигта оруулагдажа, август һара соо түсэбэй ёһоор 4992 кубометрын орондо 5974 кубометр модо бэлэдхэһэн байна. Ажалайнь бүтээсэ аяар 33 процентээр дээшэлээ.

Тэрэшэлэн Хандагатайн, Хандагайн, Баруун-Тарбагатайн леспромхозуудай түрүү участогууд энэ түрүү арга үнинэй хэрэглэжэ, һараһаа һарада һайн үрэ дүн харуулдаг болонхой.

Участогай хүдэлмэриие циклдэ оруулхадаа наринаар сахиха юумэниинь юуб гэхэдэ, модо бэлэдхэлгын ябажа байхада гол хүдэлмэринүүдэй (отололто, таллуулга) хоорондо забһар гаргахагүй, бүхы механизмуудые дүүрэнээр ашаглаха хэрэгтэй. Хүн бүхэн өөрынгөө хэхэ юумые һайн мэдэхэ, отологдоһон бүхы модон үдэр соогоо дээдэ складта асарагдаад байхадаа цикл дүүрэхэ байна.

Хандагайн леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд модо бэлэдхэхэ газарнай хада хабсагайтай гэхэ мэтын элдэб шалтагаан урдаа барингүйгөөр, мастерска олонхи участогуудаа цикличностиин графигаар хүдэлмэрилүүлдэг болоо. Газарайнгаа шорууе хараадаа абажа, комплексно бригадануудтаа тракторнуудые нэмэжэ үгөөд, аяар 1000 гаран метртэ циклын ёһоор модо таллуулна. Энэ мэтээр цикличностиин графигые леспромхоз бүхэндэ хэрэглэжэ юундэ болохогүйб? Болохо, гансал леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд энэ шухала хэрэгтэ анхаралтайгаар хандаха уялгатай.

Модо бэлэдхэлгэ дээрэ цикличностиин графигай хэды ехэ аша үрэтэй байһаниие мэдэжэ, хаража байгаад, тэрэниие хэрэглэхын түлөө оролдодоггүй хүтэлбэрилэгшэдэй бии байһаниинь тон гэмшэлтэй. Жэшээнь, Итанцын леспромхозой хэдэн жэл удаагуур гээгдэлһээ гарадаггүй байдагынь олондо мэдээжэ. Август, сентябрь һарануудта тус леспромхозой нэгэшье мастерска участок цикличностиин графигаар хүдэлмэрилөөгүй. Энэ хадаа леспромхозой директор нүхэр Самсонов, главна инженер нүхэр Машанов гэгшэдэй КПСС-эй ЦК-гэй июльскэ Пленумэй шиидхэбэри соо табигдаһан эрилтые муугаар бэелүүлжэ байһаниие, үйлэдбэридэ шэнэ технологи хэрэглэлгэдэ хайша хэрэгээр хандадагые гэршэлнэ.

Цикличностиин графигаар хүдэлмэрилхынгөө хажуугаар саг үргэлжын комплексно бригадануудые һайнаар бүридүүлһэн, хүн бүхэндэ механизмуудые зүбөөр хубаарилһан, машина зэмсэгүүдые саг сооһь заһабарилдаг ба занасной частьнуудаар хангадаг, леспромхозуудта лэ хэзээдэшье ажалай амжалта туйлагдана. Цикличностиин графигай дүүргэлтые гүйсэдөөр хангаха арга нүхэсэл байгуулаагүйдэ ажалай бүтээсын дээшэлхэгүйнь мүн лэ мэдээжэ ха юм. Үшөө нэгэ гээгдэнги леспромхозой байдалые хаража үзэхэдэ болоно. Баргажанай леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд нүхэд Хацкевич, Чулков гэгшэд бэлэдхэл муутайгаар цикличностиин график хэрэглэһэн байна. Ушар иимэһээ модоноодой ажалай бүтээсэ бага, циклынь график дүүргэгдэнэгүй. Эсэстээ ошоходоо, леспромхозой модо бэлэдхэхэ ба шэрэхэ түсэб һара, квартал бүхэндэ дүүргэгдэнгүйгөөр үлэнэ. Тэрэшэлэн Курбын, Шулуутайн леспромхозууд иимэрхүү байдалтай.

Леспромхозуудай үйлэдбэри дээрэхи гол түлэб хүдэлмэриин нэгэн модо шэрэлгэ болоно. Энэ хүдэлмэридэ отологдоһон модые гэшүүһэнһээнь сэбэрлээд ута зандань шэрэхэ шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэгдэнэ. Тус аргын һайшаалтай талань богонихоноор хэлэхэдэ иимэ: 1) отологдоһон модые ута зандань шэрэхэдэ дээдэ склад дээрэ хэгдэхэ хүдэлмэри бага болоно; 2) ашаа тээдэг кранууд, мүн автомашинанууд дүүрэн хүсөөрөө ашаглагдадаг; 3) ута зандаа доодо склад дээрэ асарагдаһан модо тайрахада барилгын модоной гараса ехэ болоно. Урдань ойдо галдагдадаг үзүүршье түлишэ болоно; 4) дээдэ складта таллуулагдаһан модонуудые тайралга дээрэ байһан хүдэлмэришэдые ондоо ажалда табиха арга олдоно. Дурсагдаһан эдэ зүйлнүүд модо шэрэлгэ дээрэ ажалай бүтээсые 15—20 процентээр дээшэлүүлхэ ба продукциин өөрынь үнэ ехээр химдаруулха арга олгоно.

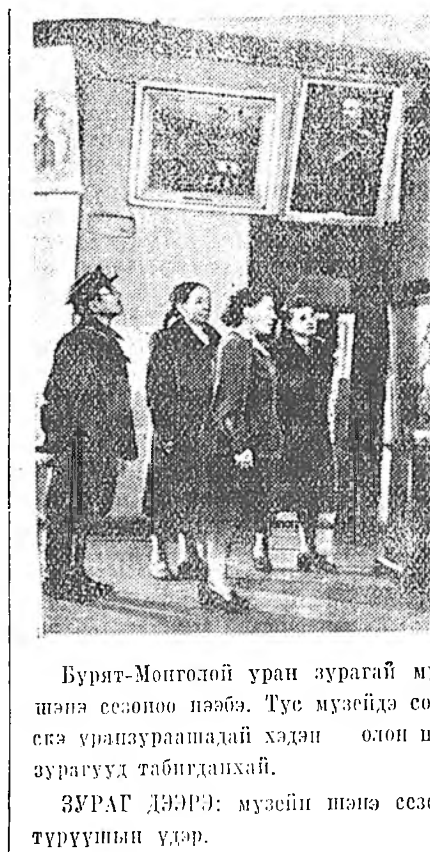
Механизированнэ харгы замтай леспромхозууд ашаа тээлгын крануудай, электроэнергиин дуталдадаг дээрэһээ энэ аргые 1955 он болотор хэрэглэдэггүй байгаа. Мүнөө леспромхозууд элдэб янзын хүсэтэ крануудаар ба бусад машина зэмсэгүүдээр элбэгээр хангагдажа байна. Тиимэһээ механизированнэ харгыгаар модо шэрэлгэ дээрэ тус арга гүйсэдөөр хэрэглэхээр болоо. Республикымнай ой модоной промышленностиин эгээл механизированнэ предприяти—Шулуутайн леспромхоздо энэ түрүү аргаар модон шэрэгдэнэ.

Манай олон леспромхозууд бэлэдхэһэн модоёо уһаар урадхуулхын тулада гол мүрэнэй эрьедэ штабель обоолно. Энэ хүдэлмэридэ автопогрузчигые хэрэглэхэдээ тэрэнэй ябаха харгы дээгүүрнь хабтагай дэбдижэ үгэхэ хэрэгтэй.

Үйлэдбэри дээрэ ажалай түрүү дүй дүршэл, шэнэ технологи үргэнөөр нэбтэрүүлхэ гээшэ ажахын гол шухала асуудалнуудай нэгэн болоно. Тэрэниие шиидхэнгүйгөөр илангаяа леспромхозуудай хүдэлмэридэ эрид хубилалта туйлахын аргагүй. Гэбэшье, Хандагайн, Хориин, Курбын леспромхозуудай хүтэлбэрилэгшэд шэнэ технологи хэрэглэхэ ябадалда хайша хэрэгээр хандана, тэрээн тушаа хараалагдаһан олон хэмжээ-ябуулганууды бэелүүлэнгүйгөөр орхидог зантай.

Жэлэй һүүлшын квартал үлэбэ. Энэ үе соо леспромхоз бүхэндэ мастерска участогуудай хүдэлмэриие цикличностиин графигта оруулжа, модые ута зандань шэрэдэг шэнэ арга үргэнөөр хэрэглэн, арадайнгаа ажахыда модо бэлэдхэхэ жэлэйнгээ даалгабаринуудые саг болзор сооһь амжалтатайгаар дүүргэхэ гээшэ республикымнай модоноодой нэрэ хүндын хэрэг болоно.

Е. Затравин, «Забайкаллес» комбинадай үйлэдбэриин таһагай ахалагша инженер.

Бурят-Монголой уран зурагай музей шэнэ сезоноо нээбэ. Тус музейдэ советскэ уранзураашадай хэдэн олон шэнэ зурагууд табигданхай.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: музейн шэнэ сезоной түрүүшын үдэр.

Б. Бельскиин фото.

Карл Марксын нэрэмжэтэ колхоздо

МАЛДАА ТИПОВОЙ БАЙРАНУУДЫЕ БАРИНА

Колхозой правлени нийтынгээ малые дулаан, һаруул байраар хүсэд хангахын тула ехэхэн барилгануудые хэжэ байна. Мүнөө Шабарта, Шулуута гэжэ нютагуудта хонидой типовой байранууд, мүн гахайн, тугалай байранууд баригдажа дүүргэгдээ.

Һаяхан барилгын бригада 100 үнеэдэй байха байра шулуугаар барижа захалаа.

АГРОНОМ КОЛХОЗДО ОРОБО

Селендумын МТС-эй участково агроном Самбу Будагуровичи Галданов колхоздо ороходо хүсэлэнтэй байһан тухайгаа мэдүүлбэ. Энэ нүхэр хүдөө ажахын техникум дүүргээд, 9 жэлэй туршада агрономоор хүдэлмэрилжэ, ехэхэн дүй дүршэлтэй болоһон байна.

АВТОМАШИНА ШАН АБАБА

Колхоз 1953 оной ажахын жэлэй дүнгүүдээр үнгэрэгшэ жэлдэ Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкэдэ хабаадалсажа, түрүүшын шанда хүртэһэн юм. Һаяхан колхоз эдэ шангуудаа — «ГАЗ-51» ба «ГАЗ-69» маркын машинануудые абаба.

Тиин колхоз хамта юһэн машинатай болобо.

МҮРЫСӨӨНЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

1955 оной ажахын жэл дүүрэжэ, малажал дээрэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозниигуудай ажалайнь дүнгүүд гаргагдаба. Энэ дүнгүүдэй ёһоор, һү һаалгаар Үдэнгэ нютагтахи малай гүүртэ түрүү һуури эзэлбэ. Гүүртын һаалишад дунда зэргээр үнеэн бүриһөө 1137 литр һү һааһан байна.

Зарим түрүү һаалишад бүришье ехэ һү һаагаа. Жэшээлхэдэ, һаалишан Д. Д. Доржиева—1324, Л. Х. Батуева—1353 литр һү үнеэн бүриһөө һаагаа.

КУЛЬТБАЗАНУУД ҮБЭЛЖЭЛГЭДЭ БЭЛЭДХЭГДЭНЭ

Колхозой партийна эхин организаци үбэлэй үедэ колхозниигуудай дунда нийтэ-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулхын тула культбазануудаа һайнаар түхеэржэ байна. Үнгэрэгшэ жэлдэ колхоз гурбан культбазатай байгаа. Энэ жэлдэ үшөө Дээдэ-Хаалгата, «Опытный» гэжэ нютагуудта культбазанууд шэнээр эмхидхэгдэжэ байна.

Р. Жанов.

Сэлэнгын аймаг.

ЭРХИМ КОЧЕГАР

Михаил Юрьев энэ жэлдэ түрүүшынхеэ кочегараар хүдэлмэрилжэ захалаа. Тиин энэ оролдосотой нүхэр хуушанай кочегарнуудай хүдэлмэриие ажаглан хаража, тэдэнэй дүй дүршэлые зүбөөр хэрэглэн, богонихон болзор соо түрүү кочегарнуудай зэргэдэ ороһон байна.

Нүхэр Юрьевай эрхим ажалай ашаар «Улан-Удэ» гэжэ пароходой коллектив һаадгүйгөөр хүдэлмэрилжэ, һара бүхэндэ ашаа шэрэхэ даалгабаряа үлүүлэн дүүргэнэ.

Д. Балданов.

Хоца НАМСАРАЕВ

Монголой һонин

Замай тэмдэглэл*)

* * *

...хоёрой үглөөгүүр болобо, ...эртэхэн бодожо, Нүхэтын ...эрлиг соогуур тунгалаг ...аарта һэргэн зутаалан ни... ...удаахан ябанамди. Уда... ...үглөөнэй хоолдо уригдажа ...ой һүүлээр, Улаан-Баата... ...омой сан ошохо гэжэ мор-

...омой сангай гурбан дабхар ...айшанда урда үдэрэй уряа... ...ошоһон байгаабди, энэ ...Совет Монгол хоёрой ...лсаанай һарын, шэнжэлхэ ...ба техникын ажал тухай ...онгогой ёһололые нээхэ бэ... ...хурал эхилхэ гэһэн байгаа. ...тэндэ монгол олон эр... ...хэдтэй анха түрүүн уулза... ...баясхалангаар золголдо... ...мэндые хэлэлсэһэнэй һүүл... ...арадай заншалай ёһоор ...шэхэр жэмэсээр хүндэ... ...тэндэһээ хуралай болохо ...уригдажа ошоходомнай монгол ...тухай эрдэмтэд оюу... ...разд һуужа байгаа һэн. ...бегүй хурал нээгдэжэ, ...сай шэнжэлхэ ухаанай ...дарга эрдэмтэ нүхэр ...совет уласай алдарта ...ишо Михаил Александро... ...ховой «Поднятая целина» ...тэ зохёол тухайда элид... ...түүнэй гүнзэгы мэргэн ...уранһайхан найруулгын ...арад түмэнтэй нягта хол-

боотой байдаг тухай гайхамшагуудые шэнжэлэн танилсуулжа, өөрынгөө элидхэлэй түгэсхэл дээрэ Агуу ехэ Совет ороной бүхы дэлхэй дээрэ алдаршажа, түрүү һуури эзэлһэн эрдэм соёл ба уран литературын үргэн ехэ үрэ болбосорол манай Монгол орондо сэсэглэн бадаржа байна, тиигээд саашадаа улам гүнзэгытээр, улам үндэрөөр бадархань лаблай, гээд хэлэхэдэнь, баяр хүндэлэлэй альга ташалган үни удаан үргэлжэлбэ. Энэ мэтэ элидхэлнүүд хойто үдэрнүүдтэ үргэлжэлхэ тула мүнөө үдэрэй хурал сэглэгдэбэ.

Энэ хуралай һүүлээр бидэнэр эндэхи номой сангай баялигуудые үзэбэбди. Тэндэ түбэдэй хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн номууд, хитадай хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн уран зохёолнууд, монголой хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн түүхэ бэшэгүүд ба түбэд хитад хэлэн дээрэһээ монгол хэлэн дээрэ оршуулагдаһан элдэб түрэлэй, жэшээлбэл, шажан мүргэлэй ба уран зохёолой, үльгэр туужын, арадай аман зохёолой түүбэринүүд маша олон харагдана. Баһа тэдэнэй тоодо шажан мүргэлэй хабаатай 110 боти ганжуур, 230 гаран боти данжуур монгол хэлэн дээрэ урда сагта оршуулагдажа хэблэгдэһэн ба бэшэгдэһэн байха юм, мүн тэрэ мэтэ хитад уласай уран зохёолһоо монгол хэлэн дээрэ оршуулагдаһан 36 дэбтэр жиидаан хуушаан, 130 гаран дэбтэр танса—лама, баһа гурбан уласай түүхэ гэхэ мэтэ номууд нэн олон үзэгдэнэ.

Баһа тэндэ түбэд хэлэн дээрэ бэшэгдэһэн, шажан мүргэлэй хоёр ном харaһан байнам. Тэрэнэй нэгэнииинь сагаан мүнгэн хуудаһан дээрэ алтан үзэгөөр тобойтор бэшэгдэһэн, нүгөөдэнь зузаан тэлигэр хатуу хара саарһан дээрэ юһэн эрдэнеэр бэшэгдэһэн байба, энэ юһэн эрдэни гэдэгынь, 1) алтан, 2) мүнгэн, 3) зэд, 4) шүрэ, 5) оюу, 6) номин, 7) дун, 8) хуба, 9) түмэр болоно. Эдэ юһэн зүйлые туд бүридэнь тон нарин талхан болгожо, тэрээнээ үнгэ зүһыень харанхылдаггүй ямар нэгэн юумэндэ буйлуулан бэхэ шэнги болгожо бэшэһэн байгаа. Энэ мэтэ шажан мүргэлэй номуудай удхашанар элитэ хоротой ойротошогүй зүйл байһаниинь лабтай байһан болобошье, урда хуушан сагуудта арадай уран нарин гараар туйлай ехэ хүсэ гаргажа, бүтээһэн гагсаһан уралалгын гайхамшагуудые үнэтэй дээрэ оложо, эндэ хадагалагдаһан байгаа гээд һанагдана. Энээнһээ гадна, энэ номой сангай баялиг дотор шэнжэлхэ ухаанай гүнзэгы ажалые хүлеэжэ байһан хэдэн зуугаад мянгаад ном дэбтэрнүүд тэндэ байнгүй аргагүй гээд сэхэ хэлэгдэхэ хэрэгтэй.

Энээнэй һүүлээр Монголой засагай газарай ордоной урдахи ехэ талмай дээрэ 1946 ондо долоо дугаар һарын 11-дэ монгол уласай 25 жэлэй ойн баярай үдэрөөр тохёолдуулан Сүхэ Баатарай мартагдашагүй ехэ дурасхаалда бодхоогдоһон Хүшөөгэй хажууда ошобобди. Энэ Хүшөө болбол нилээдгүй үндэр шулуун орьёлой оройдо мори унаһан Сүхэ Баатарай бэеын хүрэгые тон уранһайханаар боро шулуугаар байгуулһан ба тэрэ Хүшөөгэй нэгэн талада хуушан монгол үзэгөөр «1892—1923 он, бидэнэй улас эб һаналаа нэгэдхэн нийтэ нэгэн хүсэниие нийлүүлэн нэгэн зэргэ ба зүйглэн хүдэлөө һаа, үлэ хүрэхэ газар үгы бүгөөд, мэдэхэгүй шадахагүй гэхэ ябадал огто үгы боложо, сэнгэлэй манлайе оложо болохые гагса бидэнэй сэдьхэлэй шэн зориг мэдэнэ, Сүхэ Баатар» гэһэн Сүхэ Баатарай үгэһөө эндэ һиилэгдэһэн ба нүгөө талада, «Бүгэдэ Найрамдаха монгол арад уласай 25 жэлэй ойгоор тохёолдуулжа босхобо» гэжэ шэнэ үзэгөөр бэшэгдэһэн байгаа һэн. Бидэнэр нилээд удаахан байһанай һүүлдэ, монголой театрын хоёр дабхар шулуун ордон тээшэ ошожо, тэрээнэй жэрэгэр олон баганануудаар гоёогдоһон гол үүдээрнь ороходомнай театрын дарга ойроо эдир залуу эрэгтэй, эмэгтэй зүжэгшэдтэйгээ урдаһаамнай угтан золголдожо, амар мэндые хэлэлсэжэ, һүүлээрнь тусхай таһаг соо урижа, айраг ба амтата жэмэсээр хүндэлнэ. Бидэнэр тэдэнтэй зүжэг нааданай тухай, баһа дуу хүгжэмэй тухай нилээд удаан яриилдаһанай һүүлдэ театрын дотор хи шэмэг түхеэрэлгэ ба уранһайхан байгуулалтануудыень һонирхон үзэнэмди, энэ театр соо найман зуугаад гаран хүнэй һуудал табяатай, баһа айлшадай амарха, үндалха гоё һайхан таһагуудтай, наадашадай хатар танца наадаха ба үндалха хооллохо, амарха зугаалха уужам ехэ залнуудтай, тэрээн бүридэ үзэсхэлэн һайхан сэсэгүүд табигданхай байгаа һэн. Энэ үедэ манай хажууда нэгэ монгол хүн ерээд нигэжэ хэлэһэн байгаа: «Манай эсэгэ маршал Чойбалсан, энэ театрын баригдажа байхада ба зохёогдон шэмэглэгдэжэ байхада ходоодоо өөрөө заабарилан зохёолгожо байдаг һэн. Одоо тэрэ гайхамшагта ударидагшын аша габьяагаар манай энэ театр мандажа байгаа юм даа», гээд уярангүйгөөр үгээ түгэсхөө һэн.

Би энэ үгыень дуулаад ехэ лэ үнэтэйдэ сэгнэжэ байгаа һэм. Юуб гэхэдэ, энэ үгэ болбол үнэн сэхэ монгол хүнэй алтан үгэ мүн байгаа, имэл лэ хадаа монгол арадай хуби заяан хэзээдэ илалтын мүн шанартай байдаг байгаа бшуу гээд һанажа байһанаа эндэ тэмдэглэнэм.

Эндэһээ бидэнэр монголой кинотеатрта ошономди, энэ кинотеатрын шулуун хоёр дабхар нилээдгүй томохон байшангай үүдэндэ тэрээнэй дарга өөрынгөө ажалшадтай угтажа абаад, бидэнтэй баярлалдан золголдоһоной һүүлдэ, кинотеатрынгаа ажал хүдэлмэри тухай һонирхууланярижа үгөөд, мүн лэ өөрөө ударидан ябажа, кинотеатрынгаа доторхи байдалтай танилсуулһан байгаа. Энэ кинотеатрын доодо дабхарта, кино харагшадай амарха, хүлеэхэ ба хатар наада хэхэ айхабтар уужам зал ба хана бүхэндэнь уряа лозунг, выставкын һонин зурагууд тон эмхитэйгээр табигданхай, дээдэ дабхартань кино харагшадай һууха табан зуутаад гаран һуудалтай, тэрээнһээ гадна, тусхай айлшадай хүлеэхэ гоё һайхан таһагуудта, тэрээн бүхэндэнь зөөлэн бамбалзуур һуудалнууд, столнууд табяатай байгаа һэн.

Тиихэ зуураа энэ кинотеатрын дарга «манай кинотеатр, Танай совет уласай барагдашагүй ехэ туһаламжаар бэелжэ, арад түмэнөө сэдьхэлэй баяр жаргалаар болбосоруулжа байдаг болоо бшуу. Гансахан энэ тэды баяр бэшэ юм даа» гээд бидэнэй гарые шанга адхажа, «дахин ушартараа баяртай», гээд үдэшэн үлэһэн байгаа.

Энэ үдэр бидэнэр эдэ бүгэдые үзөөд байхадаа үсэгэлдэр Улаан-Баатар хотын газаада талаһаа хаража тон ехээр хаанаһанай дээрэ мүнөө үдэрэй баяр баясхалангуудые нэмэхэдээ бүришье гүнзэгы һонирхолдо бүхы сэдьхэл һанаагаа табиха, тиимэ нэгэн абьяас түрүүлнэ.

(Үргэлжэлэлынь хожом гараха)

*) Замай тэмдэглэл. Эхининь манай газетын 12-ой номерто.

Шэнэ автолавканууд

СССР-эй Центросоюз Буркоопсоюзда зорюулан «103-51» маркын хоёр машина эльгээбэ. Тэрэ машинанууд дээрэнь тон зохидоор түхеэрэгдэһэн худалдаа наймаанай лавканууд бии. Лавка эдеэ хоолой ба промышленна эд бараа хадагалха тусгаар таһалгатай. Дотороо ялагар сагаан-шара шэрээр шэрдэгдэһэн тулада ехэ арюун сэбэрээр харагдана. Мүн наймаалагшын сүлөөтэй сагтаа амарха эбхэгдэмэл орон бии.

Буркоопсоюзай правлени эдэ автолавкануудые Сэлэнгын ба Хэжэнгын аймпотребсоюзуудта эльгээгээ.

Д. Колмаков.

СССР-эй Верховно Соведэй делегаци Прагада ерэбэ

ПРАГА, октябриин 10. (ТАСС). Чехословакиин Национальна суглаанай уряалаар СССР-эй Верховно Соведэй делегаци СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын орлогшо, РСФСР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ М. П. Тарасов түрүүтэйгээр мүнөөдэр Прагада ерээ.

Рузинска аэродром Чехословакиин болон СССР-эй гүрэнэй тугуудаар гоёон шэмэглэгдэhэн байгаа. Чехословацка Республикын Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер, премьер-министрын орлогшо Вацлав Копецкий, Чехословакиин Коммунистическэ партиин Центральна Комитедэй секретарь Иржи Гендрих, министрнүүд Ладислав Штол, Франтишек Кагуда, Йозеф Плойгар, Эмануил Шлехта, гадаадын хэрэгүүдэй министрын орлогшо Гертруда Секанинова-Чакртова, Чехословакиин Коммунистическэ партиин Пражска областной комитедэй секретарь Бедржих Козелка, чехословацко-советскэ хани барисаанай союзай ЦК-гэй секретарь Олег Гомола болон бусад Советскэ Союзай парламентска делегациие угтаа.

СССР-эй хэрэгүүдээр Чехословакида байдаг саг зуурын этигэмжэтэ М. Д. Сытенко, советскэ посольствын хүдэлмэрилэгшэд, хэблэлэй түлөөлэгшэд парламентска делегациие мүн лэ угталсаа.

Советскэ Союзай түлөөлэгшэдые аэродром дээрэ сугларагшад халуунаар амаршалаа.

Чехословацка Республикын Национальна суглаанай түрүүлэгшэ Зденек Фирлингер делегациие амаршалхадаа иигэжэ хэлээ:

—СССР-эй Верховно Соведэй иимэ элитэ ехэ делегациин айлшалжа ерэлгэ — манай арадуудай хоорондохи үнэн сэдьхэлэй ба эбдэршэгүй хани барисаанай шэнэ гэршэ болоно үгэнэ. Энэ айлшалалга хадаа үгэеэ бүри hайнаар ойлголсодог болоходомнай, мүн фашизм болон нацизмда эсэргүүсэн маанадай хамтаараа хэhэн хүндэ хүшэр тэмсэлэй үедэ тогтоогдоhон, тиигээд социализм байгуулгын агууехэ хэрэг бэелүүлгын үедэ улам бэхижэн hайжаржа байhан ахадүүгэй холбоо барисаае бататхалгада туhалха байна.

Нэгэ ороной арадуудаар hунгагдаhан түлөөлэгшэдэй нүгөөдэ ороной арадай түлөөлэгшэдтэй болон тон үргэн олон ажалшадтай иигэжэ уулзалга хоёр ороной үмэнэ табигдажа байhан асуудалнуудые бүри гүнзэгыгөөр ойлгон мэдэлсэдэг бололгодо туhалха, эб найрамдалай түлөө хамтынгаа тэмсэлдэ бидэнэй түшэглэхэ ёhотой уласхоорондын hанал нэгэдэлгые бэхижүүлхэ гэжэ таанадай бодомжолдог байhые бидэнэр hайшаанабди.

Эрхэ сүлөө, тэгшэ эрхэ ба бүхы нацануудай өөрыгөө тодорхойлхо эрхэ тухай ленинскэ удха түгэлдэр сурталые хүтэлбэри болгодог советскэ гадаадын политикын амжалтануудые Чехословакиин арадууд гүнзэгы ехэ талархалтайгаар ажаглан хаража байдаг,—гэжэ З. Фирлингер тэмдэглээ. 38 жэлэй турша соо оршон байха зуураа, Советскэ Союз ленинскэ энэ удха түгэлдэр сурталые хододоо шууд баримталан ябадаг байгаа гэжэ тэрэ онсо тэмдэглээ.

Бата бэхи ба үнэн зүб эб найрамдал зүндөө ерэхэгүй, харин манай үдэр бүриин оролдосотой ажалаар, манай дотоодын нягта эмхидэлээр ба социалистическэ интернационализмын агууехэ үзэл сурталда үнэн сэхэ байлгаар энэ эб найрамдал хангагдаха гэжэ бидэнэр мэдэнэбди. Шэнэ дайн заатагүй болохо гэhэн hанал бодолые хэтэдээ орхихые, мүн эб найрамдалда дуратай хүн түрэлтэнэй зохёон байгуулхы хүсэл эрмэлзэлгэ туйлахын тулада оролдолго гаргахые хүн түрэлтэнhөө шууд сэхээр эрижэ байhан мүнөөнэй онсо үедэ табигдажа байhан агууехэ зорилгонуудые бидэнэр дүүргэжэ шадахаар байха зэргэтэйбди.

Дэбжэлтын ба эб найрамдалай хэрэгэй илаха байhанда бидэнэр этигэжэ шадаха байнабди гэжэ Фирлингер саашань хэлээ.

Советскэ парламентска делегациие толгойлогшо М. П. Тарасов аэродром дээрэ мэдүүлгэ хэхэдээ, советскэ бүхы арадай зүгhөө Прага городой хүн зондо, мүн чехословацка бүхы арадта хани халуун амаршалга хүргөө.

—Бидэнэй Чехословакида ерэлгэ—манай арадуудай хоорондохи түүхэдэ гүнзэгы уг үндэhэтэй ахадүүгэй эбдэршэгүй хани барисаае эли тодоор харуулна гэжэ Советскэ Союзай болон Чехословацка Республикын арадуудай тооложо байhандань бидэнэр бултадаа этигэнэбди. Чехословакиин арадай ажабайдалые болон туйлалтануудые советскэ хүнүүд ехэ hонирхолтойгоор ажаглан харадаг, бүхы амжалтануудаарнь тэдэнтэй хамта үнэн зүрхэнhөө баясадаг байна. Юуб гэхэдэ, чехословацка арадай амжалта, мүн арадай-демократическа бусад оронуудай арадуудай амжалта социализмын лагериие улам саашань бэхижүүлдэг, тэрэниие эб найрамдалай дабагдашагүй түшэг тулгуури болгодог байна.

Эб найрамдалые болон аюулгүй байдалые хангалгада зорюулан Советскэ Союзай ба Чехословацка Республикын ябуулдаг эб найрамдалда дуратай политикые дэлхэйн хүн зоной диилэнхинь хүсэдөөр ойлгодог ба ехээр hайшаадаг байна. Эб найрамдалда болон аюулгүй байдалые хангалгада зорюулагдаhан энэ политикын эб найрамдалда дуратай арадуудаар саашадаа улам бүри ехээр дэмжэгдэдэг болохо байhаниинь сохомтой,—гэжэ М. П. Тарасов хэлээ.

Зохёон байгуулхы ажалдаа болон эб найрамдалай түлөө сусаршагүй тэмсэлдээ шэнэ амжалта туйлахыень чехословацка арадта үгынгөө түгэсхэлдэ М. П. Тарасов хүсөө. Тиигээд, Советскэ Союзай болон Чехословацка Республикын арадуудай хэтэ мүнхын эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулан юрөөл табиhан байна.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин Югославида ошоод байhан тушаа

ЗЕНИЦА, октябриин 11. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй Союзай Соведэй түрүүлэгшэ А. П. Волков түрүүтэй СССР-эй Верховно Соведэй делегаци тусхай поездоор үсэгэлдэр Зеницэдэ ерээ. Югославиин Арадай Скупщинын, Босниин ба Герцеговинын арадай Скупщинын депутат, Босниин ба Герцеговинын коммунистнуудай союзай ЦК-гэй секретарь Цвиетин Миятевич (тэрэ югославска парламентска делегациин составта оролсон Советскэ Союзда hаяхан ошолдоод ерэhэн юм), Босниин ба Герцеговинын профсоюзуудай союзай түрүүлэгшэ Никола Котле, Зеницын арадай районно комитедэй түрүүлэгшэ Илия Материч, «Зеница» гэжэ металлургическа комбинадай директор Миленко Йовичич болон Зеницын культурна ба ниитын бусад эмхи зургаануудай түлөөлэгшэд вокзал дээрэ делегациие угтаа.

Зеницэдэ ерээд байхадаа Югославиин тон томо металлургическа комбинадые делегаци хараhан байна. Мүнөө 10 гаран мянган хүнэй хүдэлмэрилдэг энэ предприяти hүүлшын зургаан жэлэй турша соо бодхоогдоhон байна. Комбинадые үргэдхэхэ бүхы хүдэлмэри 1957 ондо дүүргэгдэхэ юм. Үргэдхэгдөөд байхадаа энэ комбинат дайнай урда тээхидэ орходоо арба дахин ехэ продукци үгэхэ юм.

СССР-эй Верховно Соведэй делегациин хүндэлэлдэ зорюулагдаhан обед дээрэ Зеницын арадай районно комитедэй түрүүлэгшэ Илия Материч иигэжэ хэлээ: Хани барисаата Советскэ Союзай түлөөлэгшэдые Зеницын граждаиинуудай зүгhөө амаршалжа байhамни намда ехэ баясхалантай ушар болоно. Эндэ Зеницэдэ, мүн бүхы Югослави дотор туйлаhан хамаг юумэеэ бидэнэй харуулжа шадаха байhамнай маанадта тон ехэ үнэтэй байнал. Бидэндэ олон бэрхэшээл тохёолдодог байгаа, зүгөөр, оролдосотойгоор ажиллаhанайгаа ашаар бидэнэр тэдэнние дабан гаража шадаабди гэжэ тэрэ хэлээ.

«Зеница» гэжэ комбинадые Югославиин бүхы арадууд барижа байна. Эндэ югославска арадуудай хани барисаан hайжаржа бэхижэжэ байгаа гэжэ Материч саашань хэлээ.

Делегациин гэшүүн, СССР-эй Верховно Соведэй депутат Брянска паровоз бүтээлгын заводой директор А. Ф. Гармашев харюугай үгэ хэлэхэдээ, советскэ хүнүүдэй зүгhөө Зеницын ажалшадта үнэн зүрхэнhөө амаршалга хүргөө.

Металлургическа комбинадые хараража дүүргэhэнэйгээ hүүлээр делегаци хадаа Сараевода ошохоёо гараhан байна.

САРАЕВО, октябриин 11. **(ТАСС-эй тусхай корр.).** СССР-эй Верховно Соведэй делегаци үсэгэлдэр Сараевода ерээ. Босниин ба Герцеговинын арадай Скупщинын түрүүлэгшын орлогшо Шефкет Маглайлич, Сараевын арадай городской соведэй түрүүлэгшэ Груя Новакович, Югославиин Арадай Скупщинын, Босниин ба Герцеговинын арадай Скупщинын депутадууд вокзал дээрэ делегациие угтаа.

Сараево городой пионернүүд делегациин гэшүүдтэ сэсэгүүдые барюулаа.

Босниин ба Герцеговинын арадай Скупщинын түрүүлэгшэ Джуро Пуцар-Старый советскэ делегациин хүндэлэлдэ зорюулан үдэшын сайлалга хээ.

Сайлалгын үедэ Джуро Пуцар-Старый, СССР-эй Верховно Соведэй делегациие толгойлогшо А. П. Волков үгэ хэлэhэн байна.

Айлшалжа ерэhэн СССР-эй Верховно Соведэй гэшүүдые амаршалха аргатай болоhондоо баясажа байhанаа Пуцар-Старый элишэлэн мэдүүлээ.

—Манай хоёр арадай хоорондохи харилсаанай хани ёhоор, үгэеэ ойлголсолгодо үндэhэлэн хүгжэжэ, үдэр ерэхэ тудам hайжаржа байhан дээрэhээнь бүри ехээр баясанаб,—гэжэ тэрэ хэлээ.—Советскэ хүтэлбэрилхы ажал-ябуулагшадай Югославида ерэлгэ дайнай хойто тээхи үедэ болоhон шухала событинуудай нэгэн байhан юм,—гэжэ Пуцар-Старый саашань хэлээ.—Тэдэнэй ерэлгэ манай хоёр ороной хоорондохи харилсаа hайжаруулгада шиидхэхы эрьелтын үе болоо. Маанадай хоорондо хани ёhоной hайн харилсаанай байгуулагдаhанда эб найрамдалай тала баригшад баясаhан байна. Юуб гэхэдэ, hайн харилсаа тогтоолго—уласхоорондын түгшүүрилые hулааруулха хүсэлтэ [illegible] байна. Зүгөөр, энээндэ дурагүйгөөр хандадаг, түс уулзалые муугаар харуулха гэжэ али бүхы аргаар оролдодог хүнүүд бии байгаа. Тэдэ хүнүүд Советскэ Союзай болон Югославиин хани бариса бэе бэеhээ тон холодонгоо байна гэжэ харуулха ехэр эрмэлзэлээ бэлэй. Зүгөөр, энэ эрмэлзэлэнь бүрүү hурөө. Ушарынь хадаа хамагай түрүүндэ хоёр тала үнэн зүрхэнhөө ба бодолтойгоор бэе бэеэ ойлголсоhон байна. Тэрэ сагhаа хойшо советскэ-югославска харилсаан үдэр бүри тудам hайжаржа байhанда бидэнэр угаа ехээр баясанабди. Хани ёhоор үгэеэ ойлголсолгодо, Белградска түүхэтэ декларацида, эбтэйгээр ажабайха ёhо гуримда түшэглэн эдэ харилсаанууднай хүгжэжэ байна.

Югославска парламентска делегациин Советскэ Союзда ошоод ерэлгэ, мүн бусад делегацинуудай танай агууехэ орондо айлшалалга, тэрэшэлэн советскэ хүнүүдэй Югославида ерэлгэ хадаа манай оронуудай арадуудые үгэеэ hайнаар ойлголсодог болгоhон байна. Танай ерэлгэ — оронуудайнгаа байдалые саашадань мэдэжэ абалсалгада, манай хани харилсаа бүри hайжаруулгада ехэ удхашанартай байна гэжэ Пуцар-Старый хэлээ.

Босниин ба Герцеговинын арадай Скупщинын түрүүлэгшын үгэдэ харюусаха зууараа, А. П. Волков иигэжэ хэлээ:

—Урда тээнь тогтоогдоhон түүхэтэ холбоо барисаае болон харилсаануудые хараадаа абалсахада, СССР-эй Верховно Соведэй болон Югославиин Арадай Скупщинын хоорондохи харилсаан бидэндэ тусхай удхашанартай байна. Манай оронуудай хоорондохи харилсаанай муу байhан үе тушаа дурдахадаа, тэрэнэй түлөө зэмэтэйшүүлые олохын тулада тиигэнэ бэшэбди, зэмэтэйшүүл элирүүлэгдэнхэй бшуу. Югославиин ба Советскэ Союзай арадуудай хоорондохи харилсаанай урдынхидаа орходоо бүри бата бэхи байжа шадаха ба байха ёhотой дээрэhээнь манай харилсаанай урда тээнь муу байhан тухай мүнөө дурданабди. Манай хүтэлбэрилэгшэдэй Белградта сугларжа, харилсаагаа hайжаруулха тухай үгэеэ ойлголсоhонhоо хойшо илангаяа таарамжатай эрхэ байдал бии болоо.

Белградска декларациие советскэ арад ехэ ханангяар угтаа. Манай парламентска делегациин Югославида ерээд байлга Белградска зүблөөнэй шиидхэбэриие эндэ, танайда [illegible]

Хани барисаан тухай хэлэхэдээ энэ хани барисаае имагтал юрын холбоо барисаан гэжэ бидэнэр тоолодоггүй байнабди. Харин ахадүү арадуудай хоорондохи бэхи бата ёhотой дэмжэлсэлгэ, туhаламжа үзүүлгэ, үнэн зүрхэнhөө харилсан ажаллалга тухай хэлэнэ гээшэбди гэжэ Волков тэмдэглээ.

Советскэ Союзай болон Югославиин ахадүү арадуудай хэтэ мүнхын эбдэршэгүй хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулан А. П. Волков юрөөл табяа.

Советскэ хүдөө ажахын делегаци Швецидэ ошоод байна

СТОКГОЛЬМ, октябриин 11. (ТАСС). РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшын нэгэдэхи орлогшо И. К. Лебедев түрүүтэй Швецидэ ерэhэн советскэ хүдөө ажахын делегациин хүндэлэлдэ зорюулан Швециин Газартаряалангай министр С. Нуруп обед үгэhэн байна.

Сонга-Себю (Стокгольм шадар) гэжэ hууриин газарта байдаг кооперативна хүдөө ажахын hургуулида советскэ хүдөө ажахын делегаци үсэгэлдэр хүрэhэн байна.

Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин гүйсэдхэхэ бюрогой сесси

БУДАПЕШТ, октябриин 11. (ТАСС). Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин гүйсэдхэхэ бюрогой 28-дахи сесси Будапештдэ үсэгэлдэр нээгдээ.

ВФП-гэй түрүүлэгшэ Д. Ди Витторио, ВФП-гэй генеральна секретарь Л. Сайян, федерациин вице-түрүүлэгшэнэр Ш. Данге (Инди), А. Диалло (Африка), А. Ле Леап (Франци), А. Пенья (Куба), Л. Соловьев (СССР), Л. Толедано (Латинска Америкын оронууд), Ф. Зупка (Чехословаки) гүйсэдхэхэ бюрогой хүдэлмэридэ хабаадалсаа.

ВФП-гэй гүйсэдхэхэ бюро доро дурсагдаhан зүбшэхэ зүйл баталаа: 1. Уласхоорондын байдал ба эб найрамдалай, hайн ажабайдалай болон эрхэ сүлөөгэй түлөө профсоюзуудай тэмсэлэй бата нэгэдэлэй хүгжэлтэ тухай тоосоон. 2. Нэгэдэмэл Нацануудай Организацида, ажалай уласхоорондын организацида (МОТ) болон уласхоорондын бусад организацинуудта Профсоюзуудай Бүхэдэлхэйн Федерациин хэhэн ажал-ябуулга тухай тоосоон. 3. Эхэнэрнүүдэй профсоюзна эрхые хамгаалха ба ажабайдалыень hайжаруулха зорилгоор зарлагдахаа байhан ажалша эхэнэрнүүдэй бүхэдэлхэйн конференцидэ эмхидхэлэй талаар бэлэдхэл хэлгэ тухай тоосоон.

Удаань, зүбшэхэ зүйлэй хоёрдохи пунктаар (нэгэдэхи пунктнь хожомшог хэлсэгдэхэ) ВФП-гэй секретарь Лю Чжан-шэн тоосоото элидхэл хээ.

Тоосоото элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ болоо.

Белорусска культурын декада Польшодо болоод дүүрэбэ

ВАРШАВА, октябриин 11. (ТАСС). Белорусска культурын декада Польско Арадай Республикада болоод дүүрэбэ. Белорусска Гүрэнэй оперо ба баледэй театрын солистнуудай түгэсхэлэй концерт гүрэнэй Варшавска оперын зал соо үсэгэлдэр болоо. Харагшадай дунда столицын предприятинуудай хүдэлмэришэд, наукын, культурын ба искусствын ажал-ябуулагшад, столицын олониитын түлөөлэгшэд байлсаа.

Польско хүдэлмэришэнэй нэгэдэмэл партиин ЦК-гэй нэгэдэхи секретарь Б. Берут, Польско Арадай Республикын Гүрэнэй соведэй түрүүлэгшэ А. Завадский, Министрнүүдэй Соведэй түрүүлэгшэ Ю. Циранкевич, ПОРП-гэй ЦК-гэй Политбюрогой гэшүүд, правительствын гэшүүд, дипломатическа корпусой гэшүүд концертые мүн лэ хараhан байна.

Белорусска артистнууд классическа оперонуудhаа аринуудые, белорусска арадай дуунуудые дуулаhан, балетнэ номернуудые харуулhан байна. Концертые сугларагшад ехээр hонирхон хараа.

Белорусска культурын декадын Польшодо болоходо, тэрээндэ хабаадагшадай хүндэлэлдэ зорюулан Польско Арадай Республикын Культурын ба искусствын министр В. Сокорский үдэшэлэн уулзалга үнгэргөө.

Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын бэлэг Нерудэ дамжуулагдан үгтэбэ

ДЕЛИ, октябриин 11. (ТАСС). Индиин премьер-министр Неругэй Бүхэсоюзна выставкэдэ ороhонойнь дурасхаалда зорюулан Хүдөө ажахын бүхэсоюзна выставкын Главна комитедэй ба СССР-эй Совхозуудай министерствын бэлэг болгон эльгээhэн арабска үүлтэрэй «Колос» гэжэ азаргые тэрээндэ дамжуулан үгэлгын ёhолол октябриин 11-дэ болоо.

Энэ бэлэгые СССР-hээ Индидэ байдаг Посол М. А. Меньшиков дамжуулан үгөө. Бэлэгэй түлөө премьер-министр Неру баясхалан хүргөө.

Мароккодохи байдал

ПАРИЖ, октябриин 11. (ТАСС). Французска Мароккодо, Испанска Мароккын хилэ шадар, французска сэрэгүүдэй болон восстани хэгшэдэй хоорондо неделиин турша соо зэбсэгтэ тулалдаан болоо гэжэ парижска хэблэл мэдээсэнэ. Французска командованиин хадаа байдалаа хэхэдээ авиаци, артиллери, танкнууды хэрэглээ. Буред-Акиуль-Тизи-Узли (Феснээ хойшоо) районда илангаяа шанга тулалдаанууд болоно. Мароккодо шэнэ сэрэгүүд нэмэжэ эльгээгдэнэ.

Франс Пресс агентствын мэдээсэлнүүдтэ хаража үзэхэдэ, французска сэрэгүүд ехэ доботолгоо бэлэдүүл хэнэ. Тэрээндэнь 8 мянга шахуу солдат хабаадалсаа юм.

Тушаалhаа буухан генерал Кенигэй орондо национальна оборонын министрээр томилогдоhон генерал Бийот Марокко хоёр недели соо байгаад бусаhан байна. Газетэнүүдэй мэдээсэhэнэй ёhоор, Бийот хадаа байдалаа hайн болоожо байhан районой соогуур ябажа шалгалта хээд, эндэхи байдал «хэсүүтэй» болоо гэжэ тоолоhон, «түргэнөөр шанга сэхилтэ хэхэ» шухала гэжэ тэрэ баадхаhан байна.

Ород драмын теат[р] сезоноо эхилбэ

Драматург Ел. Бондаревагай зохёоhон «Хрустальный ключ» гэжэ пьесые табижа, ород драмын театр 1955—56 онойнгоо сезониие эхилбэ.

«Хрустальный ключ» гэжэ нэрлэгдэhэн хилын заставада болоhон ушар тухай энэ пьесэ соо хэлэгдэнэ. Советскэ хилын эрэлхэг харуулшад гүрэнэйнгөө хилые үдэр hүнигүй хёрхоор сахина. Хилын нүгөө талада дайсад өөhэдынгөө хара хэрэг түхеэрнэ. Тагнуулшадые манай газар худар эльгээхэ гэжэ тэдэ hэдэнэ. Теэд дайсадай шунахай түсэбые манай хилын харуулшад элирүүлээд, хилэ дабагшадые бүгэдыень барина.

Заставын начальник майор Быстровой рольдо артист К. Леонович, тэрэнэй hамган Мария Карповнагай рольдо артистка Н. Юхно-Чергейко, капитан Чистяковай рольдо артист В. Желудев наада[…] лын харуулшадай роль[…] Ф. Гаврилов, Б. Красн[…] Стефанеску, Ю. Фридм[…] бусад артистнууд […] Пьесые табилгада БМ[…] эй арадай артист П. Г[…] артистнууд Т. Лисицка[…] Щедрин, Р. Красикова […] бусад хабаадалсаба.

Режиссёр Г. Иофинай […] бэри доро пьесэ та[…] Гоёолто ба хубсаh[…] БМАССР-эй искусство[…] габьяата ажал-ябуулаг[…] Быстровой хүтэлбэрэ[…] хеэрэгдэбэ. Балетмейс[…] Заславский солдадууда[…] наадые табиба.

Улан-Удынхид шэнэ […] баяртайгаар угтаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Хру[стальный] ключ» гэжэ пьесын […]шын нэгэ сцень.

В. Шитиковэй ф[…]

ФУТБОЛ

1955 оной футбольно сезоной хаалгада зорюулагдаhан шан абахын түлөө нэгэ үдэрэй турнир үнгэргэгдэбэ. Турнирта транспортын «Локомотив», ПВЗ-гэй «Локомотив», «Байкал», «Мотор», «Звезда», «Буревестник», «Строитель», «Пищевик» гэжэ обществонуудай командануд хабаадалсаа.

Мүрысөөнэй эхилхэhээ урид футболистнуудай эстафетэ болоо. Эндэ транспортын «Локомотивай» команда түрүү hуури, ПВЗ-гэй «Локомотивай»—хоёрдохи, «Моторой» командануд—гурбадахи hууринуудые эзэлээ.

Хэды уулзалгануудай удаа, хахад финалда наадаха командануд шалгаран гараба. Тэдэнэй тоодо транспортын «Локомотив», ПВЗ-гэй «Локомотив», «Звезда», «Пищ[евик]» [гэ]жэ обществонуудай ком[…] оролсоно.

Хахад финальна м[…] транспортын «Локомотива[й]» […]дагай» командануд илал[…]жа, финалда наадаха э[…] байна.

Финальна уулзалгада […]эдэ командануд түрүү […] түлөө үсэд шангаар тэмсэ[…] «Звезда» обществын фут[…] нүгөөдүүлээ шүүhэн бай[…]

Мүрысөөнэй удаа физк[ультура] спортын городской комитет[…]лэгшэ нүхэр Бодонов «Зве[зда]» […]ществын футболистнарта […]гын кубок болон диплом […] Мүн транспортын «Лок[…] 2-дохи шатын диплом ба[…]

Е. Н[…]

СҮҮД

Хулгайшад хэhээгдэбэ

Энээнhээ урда тээ хулгай хэhэнэйнгээ түлөө хэhээгдэhэн Дмитрий Григорьевич Серявин (мүн Фефелов гэжэ фамилитай), Петр Алексеевич Посоховтой хамта 1954 оной сентябриин 21-дэ Иволгын аймпотребсоюзай магазинда пеэшэнэй үрхөөрнь орожо, 39136 түхэригэй эд бараа хулгайлhан байгаа.

Посохов Хориин аймагта байха зуураа, 1955 оной апрелиин 24-нэй hүни Хориин раймагта орожо, 29198 түхэригэй эд бараа хулгайлhан байна.

Тиин тэдэнэр хулгайлhан[…]гаа Улан-Удын дэлгүүр […]маалhан байгаа гэжэ элир[…] Посоховые нэгжэхэдэ, маг[азин]hоо хулуугдаhан хэды алт[…]нууд ба элдэб эд бараан […]

БМАССР-эй Верховно С[…]сохов, Серявин гэгшэдэй хэ[…]ража үзөөд, гүрэнэй ба нии[…]ри хулгайлhанайнь түлөө […] хэhээн заларуулгын ажала[…]та 15—15 жэлээр хааха гэжэ[…] хэбэ.

Редактор Д. Л. ЛОБС[…]

Бурят-Монголой АССР-эй мүнгэ нөөсэлгын кассану[…] хэгдэhэн шүүбэритэ нөөсэлэлгэнүүдэй 26-дахи тиражай

ОФИЦИАЛЬНА ТАБЛИЦА

Бурят-Монголой АССР-эй мүнгэ нөөсэлгын кассануудта ору[…]hан нөөсэлэлгэнүүдэй книжкэнүүдэй мянга хүрэтэрхи, тэрэшэлэн […]хи мянганай доро дурсагдаhан номернуудта шүүбэри буугаа:

Нөөсэлгын книжкэнүүдэй № №	Шүүбэриин хэмжээн нөөсэлгын дунда зэргын суммын % %	Нөөсэлгын книжкэнүүдэй № №	Шүүбэри[ин хэм]жээн нөөс[элгын] дунда з[эргын] суммы[н % %]
11	25	535	200
44	25	573	25
92	25	620	25
144	50	652	50
191	25	695	25
215	25	748	100
256	25	797	25
288	25	808	25
330	25	861	25
373	25	885	25
410	100	940	25
459	25	963	25
495	25		

Тиражна Комиссиин Түрүүлэгшэ НЕК[…]
Тиражна Комиссиин Харюусалгата секретарь СИДОРЬ[…]

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора — 46-32, заместителя редактора — 32-74, отв. секретаря — 27-37, партийной жизни, сельского хозяйства — 47-59, пропаганды и переводов — 35-[…] культуры и быта, промышленности — 34-05, местной информации и писем — 24-74, корректорская — 32-67, бухгалтерия 37-32. Для междугородных переговоров — 16.

Н—00588. Типография министерства Культуры Бурят-Монгольской АССР. Зак. №[…]